

44

VYRIAUSYBĖS TEISĖS AKTO
(SPRENDIMO) PROJEKTAS
Nr. 15-0895-02-V

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
2015-12-17 15812
data Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 706) 64 715,
faks. (8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-12-14 Nr. (12.6-14)3-334

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Energetikos ministerija, atsižvelgdama į 2015 m. lapkričio 10 d. ministerijų atstovų pasitarimo protokole Nr. 45 14 klausimo 1 punkte pateiktą siūlymą įvertinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento ir Strateginio planavimo ir stebėsenos skyriaus pastabas, teikia patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas). Taip pat atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabą informuojame, kad vadovaujantis Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 5 str. 1 punkto nuostata, siūlymą dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos pateikė radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas – VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra 2014 m. spalio 30 d. raštu Nr. 1.9-219.

Atsižvelgiant į kitas 2015 m. lapkričio 10 d. ministerijų atstovų pasitarimo protokole Nr. 45 14 klausimo 1 punkte pateiktus siūlymus informuojame, kad Nutarimo projektas darbo tvarka yra suderintas su Europos teisės departamentu prie Teisingumo ministerijos ir Aplinkos ministerijos prašymu teikiame Programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų derinimo pažymą.

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius (vedėja A. Žalnieriūtė, tel. 8 706 64780, el. p. asta.zalnieriute@enmin.lt ir vedėjo pavaduotoja P. Ceiko, tel. 8 706 64638, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 15 lapų;
2. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai;
3. Programos projekto strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos kopija, 135 lapai;
4. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo derinimo pažyma, 3 lapai;

5. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 6 lapai;
6. 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ projekto atitikties lentelė, 14 lapų;
7. Institucijų ir įmonių derinimo raštų kopijos, 9 lapai.

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 4 punktu ir 8¹ straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą (pridedama).
2. Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 3 d. nutarimą Nr. 860 „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo strategijos patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petrauskienė
2015 12 15

Energetikos ministras
Rokas Mašišius

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMA

I SKYRIUS IŽANGA

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa (toliau – Programa) nustato panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslus, uždavinius, vertinimo kriterijus, jų reikšmes ir Programai įgyvendinti numatomų lėšų poreikį.

2. Programa parengta vadovaujantis Jungtine panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencija (toliau – Konvencija) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymu.

3. Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatyme ir Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme.

4. Lietuvoje panaudotas branduolinis kuras ir didžioji radioaktyviųjų atliekų dalis susidarė Ignalinos atominėje elektrinėje (toliau – Elektrinė). Nedaug radioaktyviųjų atliekų (paskutiniojo dešimtmečio duomenimis mažiau negu 1 % visų radioaktyviųjų atliekų kiekio) susidaro pramonės įmonėse, sveikatos priežiūros įstaigose ir mokslo bei mokymo įstaigose.

5. Šiuo metu abu Elektrinės RBMK-1500 reaktoriai yra sustabdyti ir pradėtas jų išmontavimas. Pirmasis reaktorius veikė nuo 1983 metų iki 2004 metų pabaigos, o antrasis – nuo 1987 metų iki 2009 metų pabaigos. Panaudotas branduolinis kuras ir dalis radioaktyviųjų atliekų Elektrinėje susidarė ją eksploatuojant, kita radioaktyviųjų atliekų dalis tebesusidaro ją išmontuojant.

6. Radioaktyviosios atliekos pasižymi įvairiomis fizinėmis, cheminėmis savybėmis ir pagal radioaktyviosiose medžiagose esančių radionuklidų pusėjimo trukmę jos skirstomos į trumpaamžes ir ilgaamžes radioaktyviasias atliekas. Pagal radiologines savybes ir technologines tvarkymo ypatybes kietosios radioaktyviosios atliekos skirstomos į klases – labai mažo aktyvumo trumpaamžes atliekas (A klasė), mažo aktyvumo trumpaamžes atliekas (B klasė), vidutinio aktyvumo trumpaamžes atliekas (C klasė), mažo aktyvumo ilgaamžes atliekas (D klasė) ir vidutinio aktyvumo ilgaamžes atliekas (E klasė). Panaudoti uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai priskiriami atskirai radioaktyviųjų atliekų klasei (F klasė). Atliekos, kuriose radionuklidų savitieji aktyvumai neviršija nebekontroliavimo lygių priskiriamos nebekontroliuojamoms atliekoms ir gali būti tvarkomos kaip įprastos neradioaktyvios atliekos. Į atskirą klasę išskiriamas panaudotas branduolinis kuras – didelio aktyvumo atliekos. Radioaktyviųjų atliekų klasės taip pat siejamos su numatomu atliekų dėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną (toliau – atliekynas) būdu ir atliekyno tipu. Atsižvelgiant į taikomus radioaktyviųjų atliekų apdorojimo būdus, kietosios radioaktyviosios atliekos papildomai skirstomos į degias, nedegias, presuojamas, nepresuojamas ir neapdorojamas. Skystosios radioaktyviosios atliekos klasifikuojamos pagal tūrinį aktyvumą: iki $4 \cdot 10^5$ Bq/l atliekos laikomos mažo aktyvumo, o nuo $4 \cdot 10^5$ Bq/l (imtinai) – vidutinio aktyvumo radioaktyviosiomis atliekomis.

7. Nuo Elektrinės eksploatavimo pradžios susidariusios galutinai neapdorotos kietosios radioaktyviosios atliekos saugomos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) teritorijoje esančiose radioaktyviųjų atliekų saugyklose (toliau – Elektrinės saugyklos). Atlikta šių saugyklų saugos analizė parodė, kad kietąsias radioaktyviasias atliekas reikia iš saugyklų išimti, išrūšiuoti, apibūdinti, apdoroti ir sudėti į atliekynus, užtikrinančius ilgalaikę pasyviąją saugą. Tai yra didelės apimties darbas, kuriam atlikti IAE kol kas neturi visų reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių. Dėl to šiuo metu B, C, D, E ir F klasės kietosios radioaktyviosios atliekos nėra

galutinai apdorojamos. Šiuo tikslu IAE stato kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksą (toliau – Kompleksas), kuriame radioaktyviosios atliekos bus rūšiuojamos, apibūdinamos ir įvairiais būdais apdorojamos ir imobilizuojamos (presuojamos, deginamos, cementuojamos). Be to, Komplekse bus dvi radioaktyviųjų atliekų saugyklos: viena bus skirta trumpaamžėms, o kita – ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms saugoti. Iki 2018 metų planuojama baigti statyti Kompleksą ir pradėti jį eksploatuoti. Komplekse planuojama atliekas apdoroti tol, kol bus išmontuojama Elektrinė, o saugyklose atliekas numatoma saugoti tol, kol bus pastatyti atliekynai ir atliekos bus perkeltos į juos, bet ne ilgiau negu projektinė Komplekso eksploatavimo trukmė – iki 2068 metų.

8. Elektrinėje pramoninės atliekos buvo dedamos į IAE teritorijoje esantį pramoninių atliekų sąvartyną. Sąvartyne yra apie 30 000 m³ atliekų. Pagal šiuo metu galiojančią klasifikaciją dalis šiame sąvartyne sukauptų atliekų yra priskiriamos labai mažo aktyvumo trumpaamžėms (A klasės) atliekoms.

9. Skystosios radioaktyviosios Elektrinės atliekos yra suketinamos ir tvarkomos kaip kietosios radioaktyviosios atliekos.

10. Panaudotą branduolinį kurą numatoma saugoti sausojo tipo saugyklose, vėliau jis bus padėtas giluminiame atliekyne Lietuvos Respublikos teritorijoje.

11. Nuo 1963 iki 1988 metų panaudoti uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai ir radioaktyviosios atliekos iš pramonės įmonių, sveikatos priežiūros įstaigų ir mokslo įstaigų bei karinių dalinių buvo neišrūšiuoti dedami į Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklą. Per tą laiką saugykloje susikauptė apie 120 m³ radioaktyviųjų atliekų (įskaitant betono užpildo tarp sluoksnius). Nuo 1989 metų, uždarius Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklą ir užsandarinus jos rūšį, smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų atliekos saugomos IAE saugyklose kartu su Elektrinės atliekomis.

12. Išsamūs duomenys apie panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas, jų kiekius, aktyvumus, radionuklidinę sudėtį ir saugojimo vietas nurodomi nacionalinėje Konvencijos įgyvendinimo ataskaitoje ir IAE Galutiniame eksploatavimo nutraukimo plane. Radioaktyviųjų atliekų kiekio vertinimo suvestinė taip pat pateikiama IAE tinklalapyje.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

13. Programos tikslas – sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytų naštų ateities kartoms.

Įgyvendinant saugos principus, panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos, turi būti ilgam laikotarpiui izoliuojamos nuo žmonių ir gyvenamosios aplinkos, saugą užtikrinant pasyviais būdais ir priemonėmis. Tai galima pasiekti panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas padedant į atliekynus. Panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų saugojimas, įskaitant ilgalaikį saugojimą, yra laikinas sprendimas, ilgalaikėje perspektyvoje neužtikrinantis saugos. Saugojimas negali būti alternatyva atliekų dėjimui į atliekyną.

14. Pirmas Programos uždavinys – mažinti radioaktyviųjų atliekų kiekius.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas įpareigoja siekti, kad radioaktyviųjų atliekų susidarytų kuo mažiau (kaip praktiškai ir pagrįstai įmanoma).

15. Pirmojo Programos uždavinio 1 priemonė – siekti nebekontroliuojamųjų atliekų pakartotino naudojimo.

15.1. Nuo 2006 metų Ignalinos atominėje elektrinėje (toliau – Elektrinė) veikia matavimo įrenginiai, kuriuose matuojamas atliekų aktyvumas ir tikrinama, ar šios atliekos tenkina nebekontroliavimo sąlygą ir gali būti nebekontroliuojant šalinamos. Jeigu atliekų užterštumas radionuklidais neviršija nebekontroliuojamųjų lygių, tai jos yra šalinamos į paprastą sąvartyną arba pakartotinai naudojamos netaikant radiacinės saugos reikalavimų. Šiuo metu per metus patikrinama

apie 5 000 t atliekų. Intensyvėjant Elektrinės išmontavimui gali atsirasti būtinybė efektyviau naudoti minėtus įrenginius ir patikrinti iki 15 000 t atliekų per metus.

15.2. Siekiant padidinti Elektrinės išmontavimo atliekų dezaktyvavimo efektyvumą ir pakartotinai naudojamų nebekontroliuojamų atliekų kiekį IAE 2016 metais įrengs metalų atliekų dezaktyvavimo kompleksą (toliau – Dezaktyvavimo kompleksas). Šiame Dezaktyvavimo komplekse atliekų metalų paviršiai bus apdorojami cheminiais ir mechaniniais būdais. Dezaktyvuotos metalo atliekos, kurių radiologinių savybių vertės neviršys nebekontroliuojamųjų lygių, bus perduodamos pakartotinai naudoti, o susidariusios antrinės radioaktyviosios atliekos bus tvarkomos kartu su atitinkamos klasės Elektrinės atliekomis. Planuojama Dezaktyvavimo kompleksą eksploatuoti iki 2038 metų.

15.3. Siekiant sumažinti darbuotojų apšvitą ir padidinti pakartotinai naudojamų atliekų kiekį, IAE nebenaudojamose Elektrinės patalpose įrengs kietųjų radioaktyviųjų atliekų saugojimo vietas. Numatoma, kad šiose vietose bus saugomos A klasės Elektrinės išmontavimo atliekos, kuriose radionuklidų aktyvumas, tikėtina, pasieks nebekontroliuojamuosius lygius. Priešingu atveju – dezaktyvuojamos ir toliau tvarkomos, atsižvelgiant į likutinį užterštumą radionuklidais. 2017 metais bus parengti techniniai sprendimai dėl atliekų saugojimo Elektrinės patalpose.

15.4. Radioaktyviųjų atliekų, susidarančių išmontuojant Elektrinę, kiekis bus mažinamas pakartotinai naudojant įrenginius – bus siekiama, kad įranga, panaudota vykdant pirmo bloko išmontavimo darbus, būtų naudojama išmontuojant antrą bloką.

16. Pirmojo Programos uždavinio 2 priemonė – vystyti ir diegti technologijas, mažinančias radioaktyviųjų atliekų kiekius ar jų aktyvumus.

Iki 2016 metų IAE numato atlikti metalo lydymo įrenginio taikymo pagrindimą. Metalų lydymo technologijos panaudojimas gali pagerinti atliekų terpės savybes, sumažinti atliekų tūrį, jose sumažėjus tuštumoms, nustatyti tikslesnę atliekų radionuklidinę sudėtį, dalinai dezaktyvuoti metalų atliekas jas lydant. Todėl manytina, kad metalo lydymas leistų padidinti nebekontroliuojamų metalų atliekų kiekį.

17. Antrasis Programos uždavinys - siekti aukšto lygio branduolinės ir radiacinės saugos bei aplinkos apsaugos tvarkant panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas.

18. Antrojo Programos uždavinio 1 priemonė – sutvarkyti labai mažo aktyvumo trumpaamžės radioaktyvias atliekas.

18.1. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtintą Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinį veiklos planą (toliau – Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinis veiklos planas) Elektrinės saugyklose sukauptos kietosios radioaktyviosios atliekos bus išimtos, išrūšiuotos ir, vadovaujantis nustatytais reikalavimais, apibūdintos bei tinkamai apdorotos. Radioaktyviųjų atliekų išėmimas iš Elektrinės saugyklų bus pradėtas 2018 metais ir baigtas 2028 metais. Elektrinės eksploatavimo atliekose daugiausiai yra trumpaamžių labai mažo aktyvumo (A klasės) atliekų. Rūšiuojant jos bus atskirtos nuo kitų klasių atliekų. Atlikus pradinį šių atliekų apdorojimą ir pakavimą jos bus saugomos kaupiamojoje labai mažo aktyvumo atliekų saugykloje (toliau – Kaupiamoji saugykla).

18.2. Labai mažo aktyvumo atliekos susidaro išmontuojant Elektrinę – jų daugės tol, kol bus užbaigtas energetinių blokų išmontavimas, nes ne visus išmontuojamus įrenginius ir pastatus yra įmanoma ar tikslinga dezaktyvuoti. IAE atlieka pirminį labai mažo aktyvumo atliekų apdorojimą (priklausomai nuo atliekų pobūdžio jas sausina, susmulkina, supresuoja) ir sudeda jas į labai mažo aktyvumo atliekų atliekyno projekte numatytas pakuotes. Atliekų pakuotės gabenamos į Kaupiamąją saugyklą ir joje patikrinama atitiktis priimtinojo labai mažo aktyvumo atliekų atliekyno reikalavimams.

18.3. Labai mažo aktyvumo atliekoms priskirtina dalis pramoninių atliekų, sukauptų IAE teritorijoje esančiame pramoninių atliekų sąvartyne. Planuojama iki 2017 metų atlikti tyrimus ir išanalizuoti alternatyvias šio sąvartyno sutvarkymo galimybes: palikti atliekas sąvartyne ar jas

išimti. Priklausomai nuo pasirinkto sprendimo, sąvartyno saugos gerinimo ar atliekų išėmimo darbai bus atlikti iki 2025 metų.

18.4. Vadovaujantis Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko patvirtintais Branduolinės saugos reikalavimus BSR-3.1.2-2010 „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo branduolinės energetikos objektuose iki jų laidojimo reikalavimai“ trumpaamžės labai mažo aktyvumo atliekos turi būti sudėtos į paviršinį labai mažo aktyvumo atliekų atliekyną, kuris bus įrengtas šalia Elektrinės. Lietuvos Respublikos teisės aktai leidžia į šį atliekyną dėti tiek apdorotas, tiek neapdorotas atliekas, tenkinančias šio atliekyno atliekų priimtumo kriterijus.

18.5. Atliekos į labai mažo aktyvumo trumpaamžių atliekų atliekyną, kurio naudingas tūris sudarys 60 000 m³ atliekų, bus dedamos tam tikrais etapais. Kiekvieno etapo atliekų tūris sudarys apie 4 000 m³. Tarp etapų atliekos kaupiamos Kaupiamojoje saugykloje. Ši saugykla bus eksploatuojama tol, kol bus baigta dėti labai mažo aktyvumo atliekas į atliekyną, bet ne ilgiau už jos projektinį eksploatavimo laiką – iki 2063 metų.

18.6. Užbaigus kiekvieną atliekų dėjimo į atliekyną etapą virš pakuočių su atliekomis bus įrengiamas apsauginis sluoksnis. Planuojama atliekas pradėti dėti į atliekyną nuo 2018 ir tęsti iki 2038 metų. Užpildžius visą atliekyną jis bus uždarytas. Uždarius atliekyną bus vykdoma aktyvi (iki 2068 metų), o vėliau – pasyvi priežiūra (iki 2138 metų). Aktyvios priežiūros metu bus vykdoma aplinkos, maisto produktų, jų žaliavų ir geriamojo vandens radiologinė stebėseną bei gyventojų apšvitos stebėseną. Pasyvios priežiūros metu bus ribojamas žemės naudojimas.

19. Antrojo Programos uždavinio 2 priemonė – sutvarkyti trumpaamžės mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyvias atliekas.

19.1. Eksploatuojant Elektrinę susidarę kietosios B ir C klasių radioaktyviosios atliekos bus išimtos iš Elektrinės saugyklų ir apdorojamos kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo komplekse (toliau – Komplexas). Jame kietos atliekos bus rūšiuojamos, presuojamos, deginamos ir cementuojamos bei išmatuojami radionuklidų aktyvumai. Sudeginant degias atliekas susidariusios antrinės radioaktyviosios atliekos (filtrai ir pelenai) bus patalpinamos į metalo statines ir supresuojamos. Atliekų apdorojimas Komplekse bus pradėtas 2018 metais ir baigtas 2038 metais. Konteineriai su galutinai apdorotomis radioaktyviosiomis atliekomis bus saugomi Komplexo trumpaamžių radioaktyviųjų atliekų saugykloje, o pradėjus eksploatuoti paviršinį trumpaamžių mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekyną (toliau – Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekynas) – dedami į jį. Analogiškai bus tvarkomos kietosios Elektrinės išmontavimo radioaktyviosios atliekos.

19.2. B ir C klasės atliekoms priskiriamos apdorotos (sukietintos) skystosios atliekos – sucementuotos skystosioms atliekoms valyti panaudotos jonų mainų dervos ir bitumuoti minėtų atliekų garinimo likučiai. Garinimo likučių bitumavimas pradėtas IAE 1987 metais, jonų mainų dervų cementavimas pradėtas 2006 metais. IAE skystųjų atliekų garinimo likučius numatoma bitumuoti iki 2021 metų, o po 2021 m. garinimo likučiai taip pat bus cementuojami. Panaudotas jonų mainų dervas numatoma cementuoti iki 2038 metų.

19.3. Statinės su sucementuotomis panaudotomis jonų mainų dervomis kraunamos į gelžbetonio konteinerius ir saugomos IAE teritorijoje esančioje cementuotų radioaktyviųjų atliekų saugykloje. Naudingas šios saugyklos tūris sudaro 36 000 m³. Projektinis jos eksploatavimo laikas – iki 2066 metų. Pradėjus eksploatuoti Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyną sucementuotos atliekos bus pradėtos dėti į jį.

19.4. Bitumuotos atliekos pilamos į IAE teritorijoje esančią bitumuotų atliekų saugyklą. Numatoma iki 2019 metų atlikti tyrimus dėl galimybės šią saugyklą paversti atliekynu. Jeigu bus pademonstruota, kad saugyklos pertvarkymas į atliekyną yra optimalus, saugos reikalavimus atitinkantis atliekų tvarkymo sprendimas, planuojama 2022 metais pradėti minėtos saugyklos pavertimo atliekynu darbus. Jeigu tyrimų rezultatas būtų neigiamas – iki 2020 metų inicijuoti minėtos saugyklos atliekų išėmimo apdorojimo ir dėjimo į Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyną projektą. Preliminarūs vertinimai rodo, kad norint paversti saugyklą atliekynu lėšų poreikis sieks 5,2 mln. eurų, kitu atveju lėšų poreikis bus ženkliai didesnis.

19.5. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytus Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyno priimtimumo kriterijus atitinkančios pakuotės su galutinai apdorotomis trumpaamžėmis mažo ir vidutinio aktyvumo atliekomis bus dedamos į Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyno gelžbetonio rūsius. Iki 2021 metų bus užbaigtas šio atliekyno projektavimas ir pastatyta pirmoji rūsių grupė. Planuojama, kad atliekynes tilps 100 000 m³ galutinai apdorotų atliekų pakuočių, o jo eksploatavimo pradžia 2021 metai.

19.6. Baigus dėti atliekas į Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyną, jis bus uždaromas – įrengiami techniniame atliekyno projekte numatyti inžineriniai barjerai bei išmontuojami nebereikalingi pagalbiniai statiniai. Uždarius atliekyną, 100 metų bus vykdoma jo aktyvi priežiūra – bus atliekama aplinkos stebėseną, maisto produktų, jų žaliavų ir geriamojo vandens radiologinė stebėseną bei gyventojų apšvitos stebėseną, ribojamas žmonių patekimas, atliekami pataisomieji darbai. Šiam laikotarpiui pasibaigus, ne mažiau nei 200 metų tęsis atliekyno pasyvi priežiūra, kurios metu numatyta taikyti žemės naudojimo ribojimus.

20. Antrojo Programos uždavinio 3 priemonė – sutvarkyti ilgaamžes mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyviąsias atliekas ir panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius.

20.1. Rūšiuojant iš Elektrinės saugyklų išimtas eksploatuojant Elektrinę susidariusias kietąsias radioaktyviąsias atliekas, ilgaamžės radioaktyviosios atliekos (D, E klasių radioaktyviosios atliekos) ir panaudoti uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai (F klasės radioaktyviosios atliekos) bus atskirti nuo trumpaamžių atliekų ir, galutinai neapdorojus, sukrauti į konteinerius. Tai bus atliekama statomame Komplekse. Konteineriai su ilgaamžėmis atliekomis bus saugomi Komplexo ilgaamžių atliekų saugykloje. Šios saugyklos naudojimo trukmė – iki 2068 metų. Analogiškai bus tvarkomos Elektrinės reaktorių išmontavimo atliekos. Eksploatuojant Elektrinę susidariusios grafito atliekos bus 2018–2028 metais perkeltos į Komplexo ilgaamžių atliekų saugyklą. Iš išmontuojamų reaktorių išimtas grafitas bus 2022–2038 metais perkeltas į saugyklą.

20.2. Kadangi statomos Komplexo ilgaamžių atliekų saugyklos tūris yra nepakankamas visoms IAE ilgaamžėms atliekoms saugoti, iki 2019 metų bus išnagrinėta galimybė pritaikyti esamą cementuotų radioaktyviųjų atliekų saugyklą, ilgaamžėms atliekoms saugoti. Jei šios saugyklos nepavyks pritaikyti ilgaamžėms atliekoms saugoti, bus plečiama Komplexo ilgaamžių atliekų saugykla – statomas papildomas saugyklos modulis.

20.3. Baigiantis radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikui (iki 2066 metų) ilgaamžės radioaktyviosios atliekos bus dedamos į giluminį atliekyną. Jeigu paaiškėtų, kad tuo metu nebus galimybės padėti saugomas ilgaamžes atliekas (iki minėto laiko nebus įrengtas giluminis atliekynas) į atliekyną, nuo 2056 metų bus nagrinėjama ilgaamžių atliekų saugyklų eksploatavimo pratęsimo galimybė.

21. Antrojo Programos uždavinio 4 priemonė – tvarkyti panaudotą branduolinį kurą.

21.1. Lietuvoje pasirinkta panaudoto branduolinio kuro saugojimo koncepcija – saugojimas sauso tipo saugykloje. Šiuo metu branduolinis kuras yra Elektrinės pirmojo ir antrojo blokų panaudoto branduolinio kuro baseinuose, antrojo bloko reaktoriuje ir atviroje sauso tipo saugykloje. Ši saugykla yra pilnai užpildyta. Iki 2017 metų bus baigta statyti nauja sauso tipo saugykla ir iki 2022 metų į ją iš abiejų blokų bus perkeltas panaudotas branduolinis kuras. Projektinė esamos saugyklos saugojimo konteinerių eksploatavimo trukmė – iki 2050 metų, o statomos saugyklos konteinerių – iki 2067 metų. Baigiantis panaudoto branduolinio kuro saugojimo konteinerių eksploatavimo laikui turi būti įrengtas giluminis atliekynas arba įgyvendinta kita panaudoto branduolinio kuro galutinio sutvarkymo ar ilgalaikio saugojimo alternatyva.

21.2. Kadangi esamos panaudoto branduolinio kuro saugyklos konteinerių eksploatavimo laikas baigiasi anksčiau negu planuojama įrengti giluminį atliekyną arba įgyvendinti kitą panaudoto branduolinio kuro galutinio sutvarkymo ar ilgalaikio saugojimo alternatyvą, bus analizuojama galimybė pratęsti panaudoto branduolinio kuro saugojimą sauso tipo saugykloje. Šios analizės programa bus parengta ir pradėta vykdyti 2025 metais ir iki 2038 metų bus parengta išvada dėl saugojimo pratęsimo galimybės.

22. Antrojo Programos uždavinio 5 priemonė – išimti radioaktyviąsias atliekas iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos ir jos teritorijai panaikinti kontrolę radiaciniu požiūriu.

Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugykloje saugomos neišrūšiuotos ir neapdorotos trumpaamžės ir ilgaamžės radioaktyviosios atliekos. Žemės paviršiuje įrengti barjerai negali užtikrinti ilgalaikės apsaugos nuo radionuklidų sklaidos aplinkoje. Saugyklos poveikį aplinkai ir visuomenei stiprina tai, kad netoliese yra Bartkuškio telmologinis draustinis ir Kernavės kultūrinis rezervatas (UNESCO pasaulio paveldo objektas). Siekiant panaikinti šį poveikį bei sumažinti priežiūros išlaidas radioaktyviosios atliekos bus išimtos iš saugyklos, o saugyklos teritorija rekultivuota ir jai panaikinta kontrolė radiaciniu požiūriu. Iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos išimtos radioaktyviosios atliekos bus tvarkomos IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose. Atliekų išėmimas ir teritorijos sutvarkymas bus baigtas iki 2023 metų įgyvendinant Europos Sąjungos (toliau – ES) finansuojamą projektą.

23. Antrojo Programos uždavinio 6 priemonė – saugoti duomenis apie atliekyną ir jame padėtas radioaktyviąsias atliekas.

23.1. Duomenys apie atliekų pakuotes su A, B, C, D, E, F klasės atliekomis, kaupiami IAE kompiuterizuotoje eksploatavimo nutraukimo valdymo sistemos duomenų bazėje ir bus saugomi iki atliekynų pasyvios priežiūros laikotarpių pabaigos. Siekiant padidinti duomenų saugojimo patikimumą būtina reguliariai atnaujinti duomenų saugyklas bei programinę įrangą.

23.2. Duomenys apie panaudotą branduolinį kurą saugomi atskiroje kompiuterinėje duomenų bazėje ir dubliuojami popierinėje versijoje. Šie duomenys bus saugomi visą panaudoto branduolinio kuro laikymo periodą laikinose saugyklose ir ne mažiau kaip 5 metus po jo išvežimo dėti į atliekyną ar perdirbti. Šios kompiuterinės duomenų bazės apsauga ir duomenų kopijavimas atliekami pagal atskiras procedūras, dėl saugumo reikalavimų taikomų šiai informacijai.

23.3. Pradėjus veikti atliekynams bus didinamas duomenų saugojimo patikimumas saugant duomenis fiziškai atskirtose duomenų saugyklose. Be to, bus užtikrinta suinteresuotų šalių prieiga prie saugomų duomenų.

24. Antrojo Programos uždavinio 7 priemonė – tobulinti radioaktyviąsias atliekas tvarkančių specialistų kvalifikaciją.

Šiuo metu radioaktyviųjų atliekų tvarkyme dalyvaujančiose valstybės valdymo institucijose, organizacijose ir įmonėse dirba reikiamos kvalifikacijos darbuotojai. Daugiausiai radioaktyviųjų atliekų tvarkymo specialistų yra IAE. Tačiau panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymas yra itin ilgas procesas, todėl dėl natūralaus senėjimo ir darbuotojų kaitos būtina sistemingai ugdyti naujus darbuotojus. Kadangi Lietuvoje radioaktyviųjų atliekų tvarkymo specialistai nėra rengiami, todėl teks perkvalifikuoti esamus darbuotojus. Visos radioaktyviųjų atliekų tvarkyme dalyvaujančios institucijos, organizacijos ir įmonės turi planuoti ir užtikrinti reikiamą pakankamos kvalifikacijos darbuotojų skaičių, pakankamą visam branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo laikotarpiui, formuoti kompetentingų ir motyvuotų vadovų bei kitų darbuotojų komandą, tobulinti jų profesines žinias ir įgūdžius, bei užtikrinti žinių kaupimą ir perdavimą.

25. Antrojo Programos uždavinio 8 priemonė – stiprinti ir vystyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo infrastruktūrą, skirtą surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviąsias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turi sukurti ir palaikyti infrastruktūrą smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviosioms atliekoms ir paliktiesiems jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniams, įskaitant atliekoms, turinčioms branduolinių medžiagų ar ilgaamžių radionuklidų, sutvarkyti. Infrastruktūra turi būti sukurta iki Elektrinės išmontavimo, kai neveiks radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiai, pabaigos.

26. Trečiasis Programos uždavinys – užtikrinti panaudoto branduolinio kuro bei ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų ilgalaikę saugą.

26.1. Panaudotas branduolinis kuras gali būti perdirbtas. Jei panaudotas branduolinis kuras perdirbamas užsienio šalyse, susidariusios antrinės atliekos grąžinamos į Lietuvą. Šiuo metu panaudoto branduolinio kuro perdirbimas siekiant išskirti pakartotinai naudoti tinkančias daliąsias

medžiagas nėra tikslingas, nes šių medžiagų panaudojimo galimybė yra labai ribota, o susidarantis antrines ilgaamžes didelio aktyvumo radioaktyvias atliekas būtina tvarkyti panašiai, kaip ir neperdirbtą panaudotą branduolinį kurą, ir dėti į giluminį atliekyną. Kadangi panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų saugojimas tėra laikinas sprendimas, neperdirbtą panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų dėjimas į giluminį atliekyną šiuo metu yra vienintelis nagrinėtinas tvarus galutinio sutvarkymo būdas. Panaudoto branduolinio kuro komponentų atskyrimas ir radionuklidų transmutavimas nesudaro alternatyvos dėjimui į giluminį atliekyną, bet yra šio atliekyno optimizavimo priemonė.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas nedraudžia panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas išvežti į kitą šalį, prisiimančią atsakomybę už šių atliekų galutinį sutvarkymą ir padėjimą į atliekyną. Tačiau šiuo metu pasaulyje nėra nė vienos valstybės, ketinančios ir galinčios priimti iš kitų šalių minėtas atliekas ir jas padėti į atliekyną. Bendromis ES šalių pastangomis įrengti giluminį atliekyną taip pat nėra galimybės, nes neatsiranda nė vienos šalies, sutinkančios, kad jos teritorijoje būtų įrengiamas bendras atliekynas. Lietuvos dalyvavimą tokio atliekyno įrengimo ir jo vietos parinkimo iniciatyvose riboja Lietuvos teisės aktų nuostata, draudžianti į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežti panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas, susidariusius ne Lietuvos Respublikos teritorijoje.

26.2. Branduolinių valstybių: JAV, Švedijos, Suomijos, Prancūzijos, Ispanijos patirtis rodo, kad šiuo metu nėra saugesnio ir tvaresnio sprendimo už panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų padėjimą į giluminį atliekyną. Šiuo metu tai yra vienintelis sprendimas, kai sauga užtikrinama pasyviomis priemonėmis ir nėra reikalinga ilgalaikė priežiūra. Įgyvendinant valstybės įmonės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros direktoriaus patvirtintą Panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų laidojimo galimybių įvertinimo programą 2003–2007 metams, Švedijos ir Lietuvos ekspertai, pagal dvišalio bendradarbiavimo projektą, išnagrinėjo galimybę Lietuvoje įrengti giluminį atliekyną ir į jį padėti panaudotą branduolinį kurą ir ilgaamžes radioaktyvias atliekas. Buvo išanalizuotos galimybės įrengti giluminį atliekyną Lietuvoje, kelių ES valstybių narių regioninį giluminį atliekyną ir išvežti panaudotą branduolinį kurą į valstybes, turinčias tinkamus įrenginius ir prisiimsiančias visą atsakomybę už šias atliekas. Atliktose studijose buvo pademonstruota, kad Lietuvoje yra įmanoma įrengti šiuolaikinius saugos reikalavimus atitinkantį giluminį atliekyną ir į jį padėti panaudotą branduolinį kurą ir ilgaamžes radioaktyvias atliekas. Studijose išskirtos perspektyviausios kristalinio pamato ir molingos nuosėdinės uolienos. Pritaikius Švedijoje sukurta giluminio atliekyno koncepciją buvo konservatyviais būdais įvertinta preliminarai giluminio atliekyno įrengimo Lietuvoje kaina. Jeigu šis atliekynas būtų 2036–2066 metais statomas kristalinio pamato uolienose pietrytinėje Lietuvos dalyje, jo įrengimas ir panaudoto kuro bei ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų padėjimas į jį 2004 metų kainomis kainuotų 1984 mln. eurų. Įvertinus galimus neapibrėžtumus (pinigų nuvertėjimą, atliekyno projekto ypatumus, administracinių veiksnių įtaką ir pan.) labiausiai tikėtina kaina sudaro apie 2610 mln. eurų. Vėlesnėse studijose, atlikus išsamią sukauptos informacijos analizę, buvo identifikuotos tolimesniems tyrimams perspektyviausios teritorijos: šiaurės rytų, pietvakarių ir pietryčių Lietuvos regionai ir pasiūlyta šiose teritorijose tęsti detalesnius tyrimus.

27. Trečiojo Programos uždavinio 1 priemonė – suplanuoti giluminio atliekyno įrengimą.

Giluminis atliekynas bus reikalingas besibaigiant panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugyklų eksploatavimo laikotarpiui (2050–2067 metais). Analizuojant labiau pažengusių šalių giluminių atliekynų programas pastebima, kad svarbiausios giluminio atliekyno įrengimo stadijos – moksliniai ir kūrimo tyrimai, vietos parinkimas bei ištyrimas ir statyba – trunka apytiksliai po 30 metų. Todėl 2016–2017 metais bus parengtas giluminio atliekyno vystymo projektas, kuriame bus numatytas projekto įgyvendinimo grafikas, pirminių tyrimų poreikis ir apimtys bei atliekyno projektavimo, statybos ir eksploatavimo administravimo poreikiai.

28. Trečiojo Programos uždavinio 2 priemonė – parinkti giluminio atliekyno vietą.

Šis uždavinys įgyvendinamas nuosekliais etapais, „žingsnis po žingsnio“, ir apima galimybių studiją, atliekyno vietos parinkimo tyrimų programos parengimą, tinkamos geologinės formacijos parinkimą ir atliekyno vietos ištyrimą bei apibūdinimą. Svarbiausios atliekyno vietos

parinkimo stadijos yra šios: vietos parinkimo proceso planavimas (2016–2019 metais), ankstesnėse studijose identifikuotų perspektyvių regionų apžvalga siekiant juose detalesniems tyrimams parinkti keletą vietovių (2019–2022 metais), detalaus ištirimo ir apibūdinimo (parinktose vietovėse bus atlikti programoje numatyti geofizikiniai tyrimai ir iš gręžinių paimtų mėginių laboratoriniai tyrimai) stadija (2022–2030 metais) ir vietos patvirtinimo stadija (2030–2033 metais). Pereinant iš vienos stadijos į kitą bus palyginamos ištirtų geologinių formacijų ir vietų ypatybės ir mažinamas toliau nagrinėjamų vietų skaičius. Baigiamojoje stadijoje bus atliktas poveikio aplinkai vertinimas ir lyginamoji alternatyvių vietų analizė – konkreti vieta bus parenkama atsižvelgiant į technines, socialinės ir ekonomines sąlygas. Atliekyno vieta turi būti parinkta ir jos tyrimai baigti iki 2033 metų.

29. Trečiojo Programos uždavinio 3 priemonė – parengti giluminio atliekyno koncepciją, pagrįstą atitinkamais tyrimais ir saugos analize.

29.1. Daugumos pasaulyje planuojamų giluminių atliekynų koncepcijos – atliekynų sandara, struktūra – tai tinkamame gylyje stabiliose geologinėse uolienose panaudotam branduoliniui kurui ar radioaktyviosioms atliekoms dėti specialiai iškastos požeminės ertmės arba tuneliai su įrengtais atliekas supančiais barjeriais. Tokių atliekynų sauga grindžiama daugiabarjeriškumo principu – nuo radionuklidų sklaidos aplinkoje saugo keleto inžinerinių ir gamtinių barjerų derinys. Tikėtina, kad alternatyvą tokio tipo atliekynams galėtų sudaryti radioaktyviųjų atliekų dėjimas į specialiai įrengtus gilius gręžinius. Tačiau tokia koncepcija kol kas dar nėra pakankamai brandi.

29.2. Lietuvos giluminio atliekyno koncepcija bus rengiama įvertinus kitų, šioje srityje labiau pažengusių šalių pasiekimus ir patirtį. Bus detalai nagrinėjamos giluminių atliekynų koncepcijos, pritaikytos geologinėms terpėms, panašioms į aptinkamas Lietuvoje. Jų pagrindu bus parengta Lietuvos giluminio atliekyno koncepcija (ar kelios koncepcijos, priklausomai nuo vietos parinkimo procese nagrinėjamų geologinių formacijų skaičiaus). Ją rengiant bus atsižvelgta į Lietuvos ypatumus – panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių atliekų kiekius ir pobūdį bei geologinę aplinką ir patikslinti atliekų, kurių nebus galima padėti į paviršinius atliekynus kiekiai, radionuklidinė sudėtis ir kitos savybės, apibūdintos svarbiausios giluminio atliekyno įrengimo stadijos ir parengtos jų įgyvendinimo gairės. Bus numatyti reikalavimai panaudoto kuro perkėlimo į atliekyno konteinerius saugai užtikrinti, kuro perkėlimo ir užsandarinimo gamyklos projektavimui.

Atliekyno koncepcija bus rengiama laipsniškai, derinant su vietos parinkimo procesu ir įsitikinant, ar tenkinami saugos reikalavimai. Užbaigus kiekvieną vietos parinkimo stadiją bus rengiamas giluminio atliekyno koncepcijos aprašas ir atliekamas atliekyno įrengimo kainos vertinimo tikslinimas. Lietuvos giluminio atliekyno koncepcija bus parengta 2031 metais ir jos pagrindu bus vertinamas atliekyno poveikis aplinkai bei projektuojamas atliekynas.

30. Trečiojo Programos uždavinio 4 priemonė – pastatyti giluminį atliekyną ir padėti į jį panaudotą branduolinį kurą ir ilgaamžes atliekas.

30.1. Parinkus atliekyno vietą, ją ištyrus ir apibūdinus, parengus vietos sąlygoms tinkamą atliekyno koncepciją bus rengiamas conceptualusis projektas (projektiniai pasiūlymai), o po to – techninis projektas. Numatomi šių projektų rengimo laikotarpiai yra atitinkamai 2031–2034 metai ir 2035–2038 metai. Rengiant techninį projektą bus patikslintos atliekynui įrengti reikalingos lėšos.

30.2. Atlikus techninio projekto ekspertizę bei pagrindus jo saugą ir gavus reikalingas licencijas ir leidimus 2039–2040 metais bus pradėdama giluminio atliekyno ir jo koncepcijoje numatytų pagalbinių statinių statyba. Pirmiausia – 2049–2050 metais – bus pastatyti ir pradėti eksploatuoti antžeminiai įrenginiai, skirti perkrauti panaudotą branduolinį kurą į giluminio atliekyno koncepcijoje numatytus atliekyno konteinerius bei saugoti, kol bus įrengtas atliekynas. Atliekyno statyba ir pasirengimas jį eksploatuoti bus užbaigti 2066 m.

30.3. Baigus dėti atliekas į giluminį atliekyną 2072 metais, šis uždaromas (užsandarinamas). Uždaryto atliekyno sauga užtikrinama pasyviomis priemonėmis.

31. Ketvirtas Programos uždavinys – siekti, kad būtų užtikrintas panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo skaidrumas ir Lietuvos visuomenė būtų objektyviai informuota apie šių atliekų tvarkymą.

Apie planuojamos ūkinės veiklos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektus ūkinės veiklos subjektai informuoja Lietuvos ir kaimyninių šalių visuomenę, vadovaudamiesi Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (Espoo), Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (Orhuse) ir Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu. Radioaktyviųjų atliekų tvarkyme dalyvaujančios institucijos, organizacijos ir įmonės reguliariai skleidžia informaciją apie radioaktyvias atliekas ir įgyvendinamus jų tvarkymo projektus, tačiau to nepakanka. Visuomenės apklausos rodo, kad Europos, taip pat ir Lietuvos, gyventojų žinios apie radioaktyvias atliekas ir jų keliamas grėsmes yra gana skurdžios. Pagal 2008 m. Eurobarometro tyrimus tik 18 % Lietuvos gyventojų mano, kad yra informuoti apie radioaktyvias atliekas. Socialinė aplinka yra itin svarbus veiksnys planuojant ir įgyvendinant radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo projektus. Tarptautinė patirtis rodo, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkymo pažangą dažnai stabdo visuomenės pritarimo stoka. Todėl būtina siekti, kad visuomenė pasitikėtų vykdoma radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veikla ir jai pritartų.

32. Ketvirtąjo Programos uždavinio 1 priemonė – šviesti ir informuoti visuomenę apie panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas bei jų tvarkymą.

32.1. Kad pagerėtų visuomenės informuotumo ir pasitikėjimo lygis, bus vykdoma informacijos sklaida apie radioaktyviųjų atliekų susidarymą, jų rūšis, tvarkymo būdus ir saugos užtikrinimą.

32.2. Siekiant nustatyti visuomenės informuotumo lygį ir informavimo priemonių efektyvumą, bus reguliariai vykdomi visuomenės nuomonės tyrimai. Atsižvelgiant į jų rezultatus, visuomenės informavimo veikla bus peržiūrima ir tobulinama.

33. Ketvirtąjo Programos uždavinio 2 priemonė – informuoti visuomenę apie Lietuvoje įgyvendinamus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektus.

Kad visuomenė žinotų apie radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo infrastruktūros plėtros projektus, bus stengiamasi visuomenę informuoti ir ją įtraukti į sprendimų priėmimus jau pradinėse projektų planavimo ir įgyvendinimo stadijose.

III SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

34. Programa įgyvendinama Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniu veiklos planu, kuris kiekvienais metais atnaujinamas, Energetikos ministerijos tvirtinama radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo metine Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programa ir IAE savininko teisės ir pareigos įgyvendinančios įstaigos tvirtinama IAE veiklos strategija.

35. Radioaktyviosios atliekos tvarkomos smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų (pramonės įmonių, sveikatos priežiūros įstaigų ir mokslo bei mokymo įstaigų) lėšomis.

IAE panaudotas branduolinis kuras ir IAE radioaktyviosios atliekos tvarkomos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo, Tarptautinio Ignalinos eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondo, ES paramos fondų, IAE ir kitomis gautomis lėšomis.

Paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų tvarkymas finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų.

36. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija apie Programos įgyvendinimo eigą ir rezultatus praėjusiais metais iki einamųjų metų kovo 1 d. informuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybę.

37. Programos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

(Signature)
Rūta Petrašiūnienė

2015 12 15

Energetikos ministras

(Signature)
Rokas Masiulis

12

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ SIEKIAMOS REIKŠMĖS

Eil. Nr.	Tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijaus siekiama reikšmė			Atsakinga institucija
		2016 m.	2018 m.	2022 m.	
1.	Tikslas – sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytos naštos ateities kartoms				
R-1-1	IAE radioaktyviųjų atliekų padėtų į atliekynus kiekis, %	0	2,5	12	IAE
R-1-2	VĮ Ignalinos AE užfiksuotų neįprastųjų įvykių susijusių su radioaktyviosiomis atliekomis ir panaudotu branduoliniu kuru, klasifikuojamų pagal Tarptautinę branduolinių ir radiologinių įvykių skalę (INES) (1 ir aukštesnio lygio), skaičius (vienetais)	0	0	0	IAE
1.1	Uždavinys – mažinti IAE radioaktyviųjų atliekų kiekius ar jų aktyvumus				
P-1-1-1	Nebekontroliuojamų atliekų kiekis išvežtas iš IAE teritorijos, m ³	15000	25000	35000	IAE
1.2	Uždavinys – siekti aukšto lygio branduolinės ir radiacinės saugos bei aplinkos apsaugos tvarkant panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas				
P-1-2-1	Atliekų išėmimas iš esamų Elektrinės saugyklų, %	0	0	25	IAE
P-1-2-2	Pastatytas labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų atliekynas (radioaktyviųjų atliekų atliekynas toliau –atliekynas), %	0	100		IAE
P-1-2-3	Padėtų į labai mažo aktyvumo atliekyną labai mažo aktyvumo trumpaamžių atliekų kiekis, m ³	0	0	12000	IAE, RATA
P-1-2-4	Pastatytas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksas, %	80	100	-	IAE
P-1-2-5	Sucementuotų skystųjų atliekų kiekis (konteinerių su galutinai apdorotomis atliekomis užimamas tūris), m ³	8120	10440	15080	IAE
P-1-2-6	Apdorotų kietųjų atliekų kiekis, (konteinerių su galutinai apdorotomis atliekomis užimamas tūris), m ³	0	0	7700	IAE
P-1-2-7	Pastatytas mažo ir vidutinio aktyvumo atliekynas, %	0	20	100	IAE

Eil. Nr.	Tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijaus siekiama reikšmė			Atsakinga institucija
		2016 m.	2018 m.	2022 m.	
P-1-2-8	Padėtų į mažo ir vidutinio aktyvumo atliekyną galutinai apdorotų mažo ir vidutinio aktyvumo trumpaamžių atliekų bei atliekų pakuočių tūris, m ³	0	0	3000	IAE, RATA
P-1-2-9	Atlikti bitumuotų atliekų saugyklos pavertimo atliekynu galimybių vertinimo tyrimai, %	0	80	100	IAE
P-1-2-10	Pastatyta ilgaamžių atliekų saugykla, %	0	100	-	IAE
P-1-2-11	Sudėtų į konteinerius ir perkeltų į ilgaamžių atliekų saugyklą atliekų tūris, m ³	0	0	300	IAE
P-1-2-12	Pastatyta nauja panaudoto branduolinio kuro saugykla, %	90	100		IAE
P-1-2-13	Patalpinta į konteinerius ir perkelta į saugyklas panaudoto branduolinio kuro, %	27,9	40,5	100	IAE
P-1-2-14	Pasiruošimas nutraukti Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimą (Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimo licencijos gavimas), %	-	-	100	RATA
P-1-2-15	Radioaktyviųjų atliekų išėmimas ir išgabenimas į IAE bei Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos teritorijos sutvarkymas siekiant jos teritorijai panaikinti kontrolę radiaciniu požūriu, %	-	-	100	RATA
P-1-2-16	Darbuotojų poreikio patenkinimas, %	100	100	100	IAE, RATA
P-1-2-17	Vadovaujančiųjų ir techninių darbuotojų kaita per metus, %	≤5	≤5	≤5	IAE
P-1-2-18	Jaunų aukštos kvalifikacijos darbuotojų pritraukimo programos priemonių vykdymas, %	-	100	100	IAE
1.3.	Uždavinys – užtikrinti panaudoto branduolinio kuro bei ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų ilgalaikę saugą				
P-1-3-1	Giluminio atliekyno vystymo projekto ir kompleksinės giluminio atliekyno tyrimų programos parengimas, %	100	-	-	RATA, IAE
P-1-3-2	Kompleksinės giluminio atliekyno tyrimų programos įgyvendinimas, %	0	3	18	RATA, IAE
P-1-3-3	Giluminio atliekyno vietos parinkimo tyrimų programos parengimas ir įgyvendinimas, %	2	5	15	RATA, IAE
P-1-3-4	Parengtos dvi (ar daugiau, priklausomai nuo analizuojamų geologinių formacijų skaičiaus) giluminio atliekyno koncepcijos, pritaikytos Lietuvoje aptinkamoms uolienoms, ir giluminio atliekyno statybos kainos vertinimas (kainos patikslinimas ir optimizavimas, atsižvelgiant į atliekyno geologinės aplinkos savybes ir koncepciją)%	50	55	65	RATA, IAE
1.4	Uždavinys – siekti, kad būtų užtikrintas panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo skaidrumas ir Lietuvos visuomenė būtų objektyviai informuota apie šių atliekų tvarkymą				

Eil. Nr.	Tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijų pavadinimai ir matavimo vienetai	Vertinimo kriterijaus siekiama reikšmė			Atsakinga institucija
		2016 m.	2018 m.	2022 m.	
P-1-4-1	Progresuojantis Lietuvos gyventojų informuotumas apie panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas (pagal Europos Komisijos atliekamų visuomenės nuomonės „Eurobarometro“ tyrimų rezultatus), %	18	19	21	RATA, IAE, VATESI, RSC
P-1-4-2	Gyventojų, manančių, kad yra informuoti apie radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, skaičius, įvertintas Lietuvos visuomenės nuomonės kas penkerius metus atliekamų tyrimų metu, %	18	-	23	RATA

Naudojamų santrumpų sąvadas

IAE – valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė;

RATA – valstybės įmonė Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra;

RSC – Radiacinės saugos centras;

VATESI – Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Ignė Petravičienė

2015 12 15

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI NUMATOMOS LĖŠOS

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio pavadinimas	Lėšų poreikis, mln. eurų ¹				
		iki 2018 m.	iki 2022 m.	iki 2038 m.	Visas poreikis	Pastaba
	Tikslas – sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias radioaktyvias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytų naštų ateities kartoms					
1.	Uždavinys – mažinti radioaktyviųjų atliekų kiekius					
1.1.	1 priemonė – siekti nebekontroliuojamųjų atliekų pakartotino naudojimo	0,15	0,36	1,23	1,23	Pagal IAE Megaprojekto duomenis ²
1.2.	2 priemonė – vystyti ir diegti technologijas, mažinančias radioaktyviųjų atliekų kiekius ar jų aktyvumus (išskyrus metalų lydymo įrenginio pagrindimo sąnaudas)	0	0,9	0,9	0,9	
2.	Uždavinys – siekti aukšto lygio branduolinės ir radiacinės saugos bei aplinkos apsaugos tvarkant panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas					
2.1.	1 priemonė – sutvarkyti labai mažo aktyvumo trumpaamžes radioaktyvias atliekas	10,7	16,44	43,73	46,7 (iki 2068 m.)	Pagal IAE Megaprojekto duomenis ²
2.2.	2 priemonė – sutvarkyti trumpaamžes mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyvias atliekas	136	182,64	402,92	412 (iki 2138 m.)	
2.3.	3 priemonė – sutvarkyti ilgaamžes mažo ir vidutinio aktyvumo radioaktyvias atliekas ir panaudotus uždaruosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius	0,3	1,835	18,235	24,1 (iki 2067 m.)	
2.4.	4 priemonė – tvarkyti panaudotą branduolinį kurą	55,3	57,2	67,43	77,58 (iki 2067 m.)	
2.5.	5 priemonė – išimti radioaktyvias atliekas iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos ir jos teritoriją perduoti nekontroliuojamai naudoti	0,36	4	4	4	2014-2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicinių veiksmų programa ³
2.6.	6 priemonė – saugoti duomenis apie radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir jame padėtas radioaktyvias atliekas	1,65	4,4	13,2	26,2 (iki 2138 m.)	Pagal vidutines metines IAE lėšų sąnaudas
2.7.	7 priemonė – tobulinti radioaktyvias atliekas tvarkančių	0,945	2,52	7,56	12,64	Pagal vidutines metines

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio pavadinimas	Lėšų poreikis, mln. eurų ¹				
		iki 2018 m.	iki 2022 m.	iki 2038 m.	Visas poreikis	Pastaba
	specialistų kvalifikaciją				(iki 2067 m.)	IAE lėšų sąnaudas
2.8.	8 priemonė – stiprinti ir vystyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo infrastruktūrą, skirtą surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų radioaktyviasias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius	-	-	0,208	0,208	Pagal radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo poreikio vertinimus
3.	Uždavinys – užtikrinti panaudoto branduolinio kuro bei ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų ilgalaikę saugą					
3.1.	1 priemonė – suplanuoti giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimą (įskaitant planavimą, pirminius tyrimus, atliekyno įrengimo kainos vertinimą ir projekto administravimą)	0,20	0,665	34	87	Pagal Panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų laidojimo galimybių įvertinimo programos ataskaitų duomenis ⁴
3.2.	2 priemonė – parinkti giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno vietą	0,2	1,2	95	95	
3.3.	3 priemonė - parengti giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno koncepciją, pagrįstą atitinkamais tyrimais ir saugos analize	0,44	1,39	248	248	
3.4.	4 priemonė – pastatyti giluminį radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir padėti į jį panaudotą branduolinį kurą ir ilgaamžes atliekas	–	–	–	1459	
4.	Uždavinys –siekti, kad būtų užtikrintas panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo skaidrumas ir Lietuvos visuomenė būtų objektyviai informuota apie šių atliekų tvarkymą					
4.1.	1 priemonė – šviesti ir informuoti visuomenę apie panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyviasias atliekas bei jų tvarkymą	0,475	1,24	3,88	8,61 (iki 2067 m.)	Pagal vidutines metines IAE lėšų sąnaudas
4.2.	2 priemonė – informuoti visuomenę apie Lietuvoje įgyvendinamus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektus	IAE ir RATA lėšomis				

¹ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos 2 priedo lentelėje lėšų poreikis nurodytas kaupiamuoju būdu.

² VĮ Ignalinos AE generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintas VĮ Ignalinos AE eksploataavimo nutraukimo Megaprojektas.

³ Neįskaičiuotos dėjimų į radioaktyviųjų atliekų atliekyną išlaidos

⁴ Valstybės įmonės Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros direktoriaus patvirtintos Panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų laidojimo galimybių įvertinimo programos 2003–2007 metams ataskaita

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petravičienė

2015 12 15

NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO POVEIKIO VERTINIMO PAŽYMA

Projekto pavadinimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ projektas (toliau – Nutarimo projektas)

Projekto rengėjas Lietuvos Respublikos energetikos ministerija

Projekto tikslas Nutarimo projekto tikslas – įgyvendinti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 4 punktą, 5 straipsnio 1 punktą bei 8¹ straipsnio 1 dalį, tai yra parengti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos (toliau – Programa) projektą, ir pateikti šį projektą Vyriausybei tvirtinti

Siūlomo projekto poveikio įvertinimas (teigiamos ir (ar) neigiamos pasekmės)

**Poveikis atitinkamai
sričiai**

Nutarimo projektu siūloma įgyvendinti Tarybos direktyvos 2011/70/EURATOMAS nuostatas, t. y., numatyti panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo aukšto saugos lygio užtikrinimo priemones, kad darbuotojai ir kiti Lietuvos gyventojai būtų apsaugoti nuo jonizuojančios spinduliuotės keliamo pavojaus, be to, užtikrinti, kad ateities kartoms nebūtų nepagrįstai užkrauta atliekų tvarkymo našta.

Atsižvelgiant į tai, kad didžiausias panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų kiekis (apie 99 proc.) susidarė Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo metu ir susidaro jos eksploatavimo nutraukimo metu, bei siekiant, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas nesukeltų sunkių ilgalaikių socialinių, ekonominių, finansinių ir aplinkosauginių padarinių, Programos projekte nurodyti panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai bei priemonės nustatyti remiantis tuo, kad Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas vykdomas nedelstino išmontavimo būdu.

Programos projekte, be panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslų, nustatomi šių tikslų vykdymo etapai, etapų įgyvendinimo laikotarpiai, visų radioaktyviųjų atliekų klasifikavimas, visiems radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus) skirtos koncepcijos ir techniniai sprendimai, lėšų poreikis Programai įgyvendinti, lėšų poreikio vertinimo pagrindas, Programos įgyvendinimo finansavimo šaltiniai bei kt.

Programos projektą numatoma reguliariai peržiūrėti ir atnaujinti (ne rečiau kaip kas 7 metai), prireikus atsižvelgti į techninę ir mokslinę pažangą, taip pat į kitų valstybių geriausios praktikos pavyzdžius

**Poveikis
valstybės finansams**

Nutarimo projektui įgyvendinti gali prireikti papildomų valstybės lėšų. Tikslus lėšų poreikis bus numatytas Nutarimo projektą įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, t. y. Vyriausybės tvirtinamame Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane, Energetikos ministerijos tvirtinamose atitinkamų metų radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo metinėje Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programoje

**Poveikis
administracinei naštai**

Viešojo administravimo subjektams ir privatiems fiziniams ar juridiniams asmenims neigiamas poveikis nenumatomas

Kita svarbi informacija

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Informacija apie asmenį ir instituciją, atsakingą už poveikio vertinimą

Vardas ir pavardė	Patricija Ceiko
Pareigos	Skyriaus vedėjo pavaduotoja
Institucija (padalinys)	Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyrius
Telefono nr. ir el. pašto adresas	tel. 8 706 64638, el. p. patricija.ceiko@enmin.lt

Energetikos ministras

 Rokas Masiulis

Energetikos ministerijos
 Teisės skyriaus vedėja

 Agnė Petravičienė

2015 12 15

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų dėl

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos

strateginio pasekmių aplinkai vertinimo derinimo pažyma

Eil. Nr.	Institucijos, teikusios išvadas, pavadinimas ir adresas	Išvados	Motyvuotas įvertinimas dėl SPAV subjektų išvadų
1	2	3	4
1.	Aplinkos ministerija A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius.	<p>Aplinkos ministerija, išnagrinėjusi Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programą (toliau – Programa) ir jos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą (toliau – SPAV ataskaita), pagal kompetenciją teikia pastabas, pagal kurias turėtų būti patikslinta SPAV ataskaita.</p> <p>1. Triukšmas nesąlygoja poveikio aplinkos orui (SPAV ataskaitos 6.7.3 sk. 61 psl.), todėl turėtų būti aptariamas atskirame SPAV ataskaitos poskyryje.</p> <p>2. Atkreiptinas dėmesys, kad radioaktyviųjų atliekų transportavimo iš Maišiagalos saugyklos į Ignalinos atominę elektrinę metu išmetamas CO₂ (SPAV ataskaitos 6.7.3 sk. 61 psl., nors SPAV ataskaitoje klaidingai nurodyta CO_x) yra šiltnamio efektą sukeliančios dujos ir neturi įtakos aplinkos oro kokybei. Neanalizuotas radioaktyviųjų atliekų transportavimo radiologinis poveikis aplinkos orui, o neradiologinio poveikio vertinimas apsiriboja tik transportavimo metu į aplinkos orą išmetamų teršalų (NO_x, SO₂ ir kietųjų dalelių) išvardinimu. Tačiau SPAV ataskaitos 6.8 lentelėje (63 psl.) poveikis aplinkos orui (manyta, tiek radiologinis, tiek neradiologinis) įvertintas kaip teigiamas.</p> <p>3. SPAV ataskaitos skyriaus 6.8.5.2 skyrelyje „Aplinkos oras“ (89 psl.) aprašyti triukšmas ir vibracijos neturi poveikio aplinkos orui ir SPAV ataskaitoje turi būti aptariami atskirai. Skyrelyje nurodyti anglies oksidai (CO_x) taip pat nenagrinėtini poveikio aplinkos orui požiūriu (žr. 2-ą pastabą). SPAV ataskaitos 6.11 lentelėje nurodyta, kad numatomas neigiamas poveikis aplinkos orui, tačiau šį poveikį aprašančios informacijos nepakanka ataskaitos teiginiams pagrįsti. Iš SPAV ataskaitoje</p>	<p>1. Triukšmo poveikis iš 6.7.3 sk. poskyrio „Aplinkos oras“ perkeltas į „Visuomenės sveikata“ poskyrį.</p> <p>2. 6.7.3 sk. poskyris „Aplinkos oras“ patikslintas nurodant, kad neradiologinis poveikis aplinkos orui susijęs su RA, užteršto betono ir grunto transportavimu iš Maišiagalos saugyklos į Ignalinos AE teritoriją (~160 km). Transporto priemonės su vidaus degimo varikliais į aplinką išmeta CO₂, CO, NO_x, SO₂, nesudegusius angliavandenilius C_xH_x bei kietąsias daleles. Numatoma jog išmetamų teršalų kiekis, susidarantis transportavimo operacijų iš Maišiagalos saugyklos į Ignalinos AE teritoriją metu, nebus žymus lyginant su išmetamų teršalų kiekiu sąlygotu bendru regiono transportu. Transportavimo į Ignalinos AE teritoriją metu RA, radioaktyviosiomis medžiagomis užterštas betonas bei gruntas bus sudėti į specialius konteinerius, apsaugotus nuo radionuklidų pateikimo į aplinkos orą.</p> <p>3. Triukšmo ir vibracijų poveikio aprašymas iš 6.8.5.2 sk. poskyrio „Aplinkos oras“ pašalintas. Šių faktorių sukeliamas poveikis aptartas 6.8.5.2 sk. poskyryje „Visuomenės sveikata“. 6.8.5.2 sk. poskyris „Aplinkos oras“ atsižvelgiant į pastabas patikslintas, nurodant kapinyno raidos etapų (statybos, eksploatacijos ir atliekyno uždarymo) sukeliamą poveikį. Pirmojo etapo metu dominuos neradiologinis poveikis aplinkos orui, kurį sąlygos mobilių šaltinių (transportavimo</p>

		<p>pateikiamos informacijos neaišku, ar tikėtinas radiologinis poveikis aplinkos orui atliekyno statybos ir eksploatacijos metu.</p>	<p>priemonių ir statybos įrengimų, naudojamų vykdant kasimo darbus, iškastų uolienų bei RA konteinerių transportavimo metu), teršalų (NO_x, SO₂, CO₂, CO, CH, kietosios dalelės) išmetimai į aplinką. Poveikio aplinkos orui zoną sudarys pati statybų aikštelė ir maždaug 100 m spindulio zona aplink ją. Dauguma statybos darbų bus atliekami atvira ore, todėl natūrali oro cirkuliacija sklaidys teršalus ir leis išvengti ženklesnės teršalų koncentracijos susikaupimo. Požeminėje atliekyno dalyje veiks ventiliacija, o ištraukiamas oras esant poreikiui filtruojamas.</p> <p>Geologinio atliekyno statybos metu galimas radiologinis poveikis aplinkos orui susijęs su natūraliai geologinėje aplinkoje esančiu radonu. Radonas yra radioaktyviosios bespalvės ir bekvapės inertinės dujos, susidaranti skylant radžiui, kuris yra urano izotopo U-238 skilimo grandinės narys. Geologinio atliekyno tuneliuose radono koncentracija gali būti labai didelė, ypač jeigu tunelius supančios uolienos prisotintos urano. Radonas požeminiuose tuneliuose kaupiasi juos kasant, smulkinant uolienas ar atitekant požeminiam vandeniui prisotintam ištirpusio radono. Siekiant neviršyti leistinos radono koncentracijos ir užtikrinti saugų personalo darbą, požeminiai tuneliai bus ventiliuojami atliekyno statybos ir eksploatacijos metu. Radonas atmosferoje išsisklaido, todėl kapinyno antžeminėje aplinkoje, įvertinus raudono sklaidą bei labai trumpą pusėjimo trukmę, raudono koncentracija ore bus nereikšminga. Radionuklidų išmetimas į aplinkos orą galimas PBK perkrovimo iš sausojo saugojimo į atliekyno konteinerį metu. Šis poveikis įvertintas 6.8.5.1 skyrelyje. Atliekyno konteineriai bus sandarūs, todėl radionuklidų išmetimo iš šių konteinerių į aplinkos orą atliekyno eksploatacijos ir uždarymo etapais nenumatoma.</p>
		Programai pastabų, pasiūlymų neturime.	

2.	Sveikatos apsaugos ministerija Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius.	Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 patvirtintu Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu ir pagal kompetenciją išnagrinėję pateiktą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą (toliau - Ataskaita) bei Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos projektą (toliau - Programos projektas), pastabų Ataskaitai ir Programos projektui neturime.	–
3.	Saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos Antakalnio g. 25, LT-09311 Vilnius.	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos pagal kompetenciją Natura 2000 ir nacionalinių saugomų teritorijų ir jose saugomų gamtinių vertybių aspektu išnagrinėjo Jūsų pateiktą radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau - SPAV) ataskaitos dokumentą. Pritariame radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos SPAV ataskaitos kokybei ir nagrinėtoms alternatyvoms.	–
4.	Kultūros ministerija J.Basanavičiaus g. 5, LT-01118 Vilnius.	Kultūros ministerija, pagal kompetenciją susipažinusi su Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita, jai iš esmės pritaria, tačiau prašo joje papildomai nurodyti, kad radioaktyviųjų atliekų atliekynai negali būti įrengiami kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose bei jų apsaugos zonose.	6 skyriaus įvadinėje dalyje, 6.8.3 ir 6.8.5 skyreliuose pažymėta, kad giluminiam atliekynui netinkamos teritorijos yra „Natura 2000“ ekologinio tinklo teritorijos, saugomos teritorijos, kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijos bei jų apsaugos zonos, gamtinis karkasas, miestų ir miestelių apylinkės ir kitos teritorijos, kuriose atliekyno įrengimą riboja teisės aktai, aplinkosaugos ir socialinės nuostatos.

Plano ar programos rengimo organizatorius

RATA Direktorius
Dainius Janėnas 2015-11-16
 (vardas, pavardė, pareigos, parašas, data)

2011 M. LIEPOS 19 D. TARYBOS DIREKTYVOS 2011/70/EURATOMAS KURIA NUSTATOMA PANAUDOTO BRANDUOLINIO KURO IR RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ ATSAKINGO IR SAUGAUS TVARKYMO BENDRIJOS SISTEMA IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ

<p>2011 m. liepos 19 d. Tarybos Direktyva 2011/70/Euratomas kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (toliau – Direktyva)</p>	<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ projektas (toliau – Nutarimo projektas)</p>	<p>Direktyvos įgyvendinimo lygis</p>
<p>Direktyvos 12 straipsnis</p> <p>Nacionalinių programų turinys</p> <p>1. Nacionalinėse programose nurodoma, kaip valstybės narės ketina įgyvendinti 4 straipsnyje nurodytą savo nacionalinę panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo politiką siekdamas užtikrinti, kad būtų pasiekti šios direktyvos tikslai, ir jose pateikiami visi šie elementai:</p> <p>a) bendri valstybių narių nacionalinės panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo politikos tikslai;</p>	<p>Nutarimo projektu tvirtinamos Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa (toliau – Programa):</p> <p>Programos 1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programa (toliau – Programa) nustato panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslus, uždavinius, vertinimo kriterijus, jų reikšmes ir Programai įgyvendinti numatomų lėšų poreikį. Šios Programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai ir jų siekiamos reikšmės 2016–2022 metų laikotarpiui bei Programai įgyvendinti numatomos lėšos nurodytos atitinkamai 1 ir 3 prieduose. Programos ilgalaikiai tikslai ir uždaviniai (po 2022 metų) nurodytos 2 priede.</p> <p>Programos 2. Programa parengta vadovaujantis Jungtine panaudoto kuro tvarkymo saugos ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugos konvencija (toliau – Konvencija) ir Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymu.</p> <p>Programos 13. Programos tikslas – sutvarkyti visas Lietuvoje esančias ir susidarysiančias radioaktyviasias atliekas ir panaudotą branduolinį kurą, siekiant apsaugoti žmones ir aplinką nuo žalingo jonizuojančiosios spinduliuotės poveikio ir nepalikti nepelnytos naštos ateities kartoms.</p> <p>Įgyvendinant saugos principus, panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos, turi būti ilgam laikotarpiui izoliuojamos nuo žmonių ir gyvenamosios aplinkos, saugą užtikrinant pasyviais būdais ir</p>	<p>Visiškas</p>

	<p>priemonėmis. Tai galima pasiekti panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyviąsias atliekas padedant į atliekynus. Panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų saugojimas, įskaitant ilgalaikį saugojimą, yra laikinas sprendimas, ilgalaikėje perspektyvoje neužtikrinantis saugos. Saugojimas negali būti alternatyva atliekų dėjimui į atliekyną.</p>	
<p>b) svarbios gairės ir aiškūs tų gairių įgyvendinimo laikotarpiai atsižvelgiant į bendrus nacionalinių programų tikslus;</p>	<p>Programos 18.5. Atliekos į labai mažo aktyvumo trumpaamžių atliekų atliekyną, kurio naudingas tūris sudarys 60 000 m³ atliekų, bus dedamos tam tikrais etapais. Kiekvieno etapo atliekų tūris sudarys apie 4 000 m³. Tarp etapų atliekos kaupiamos Kaupiamosioje saugykloje. Ši saugykla bus eksploatuojama tol, kol bus baigta dėti labai mažo aktyvumo atliekas į atliekyną, bet ne ilgiau už jos projektinį eksploatavimo laiką – iki 2063 metų.</p> <p>18.6. Užbaigus kiekvieną atliekų dėjimo į atliekyną etapą virš pakuočių su atliekomis bus įrengiamas apsauginis sluoksnis. Planuojama atliekas pradėti dėti į atliekyną nuo 2018 ir tęsti iki 2038 metų. Užpildžius visą atliekyną jis bus uždarytas. Uždarius atliekyną bus vykdoma aktyvi (iki 2068 metų), o vėliau – pasyvi priežiūra (iki 2138 metų). Aktyvios priežiūros metu bus vykdoma aplinkos, maisto produktų, jų žaliavų ir geriamojo vandens radiologinė stebėseną bei gyventojų apšvitos stebėseną. Pasyvios priežiūros metu bus ribojamas žemės naudojimas.</p> <p>Programos 19.5. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytus Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyno priimtimumo kriterijus atitinkančios pakuotės su galutinai apdorotomis trumpaamžėmis mažo ir vidutinio aktyvumo atliekomis bus dedamos į Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyno gelžbetonio rūsius. Iki 2021 metų bus užbaigtas šio atliekyno projektavimas ir pastatyta pirmoji rūsių grupė. Planuojama, kad atliekyne tilps 100 000 m³ galutinai apdorotų atliekų pakuočių, o jo eksploatavimo pradžia 2021 metai.</p> <p>19.6. Baigus dėti atliekas į Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyną, jis bus uždaromas – įrengiami techniniame atliekyno projekte numatyti inžineriniai barjerai bei išmontuojami nebereikalingi</p>	

	<p>pagalbiniai statiniai. Uždarius atliekyną, 100 metų bus vykdoma jo aktyvi priežiūra – bus atliekama aplinkos stebėseną, maisto produktų, jų žaliavų ir geriamojo vandens radiologinė stebėseną bei gyventojų apšvitos stebėseną, ribojamas žmonių patekimas, atliekami pataisomieji darbai. Šiam laikotarpiui pasibaigus, ne mažiau nei 200 metų tęsis atliekyno pasyvi priežiūra, kurios metu numatyta taikyti žemės naudojimo ribojimus.</p> <p>Programos 20.1. Rūšiuojant iš Elektrinės saugyklų išimtas eksploatuojant Elektrinę susidariusias kietąsias radioaktyvias atliekas, ilgaamžės radioaktyviosios atliekos (D, E klasių radioaktyviosios atliekos) ir panaudoti uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai (F klasės radioaktyviosios atliekos) bus atskirti nuo trumpaamžių atliekų ir, galutinai neapdorojus, sukrauti į konteinerius. Tai bus atliekama statomame Komplekse. Konteineriai su ilgaamžėmis atliekomis bus saugomi Komplexo ilgaamžių atliekų saugykloje. Šios saugyklos naudojimo trukmė – iki 2068 metų. Analogiškai bus tvarkomos Elektrinės reaktorių išmontavimo atliekos. Eksploatuojant Elektrinę susidariusios grafito atliekos bus 2018–2028 metais perkeltos į Komplexo ilgaamžių atliekų saugyklą. Iš išmontuojamų reaktorių išimtas grafitas bus 2022–2038 metais perkeltas į saugyklą.</p> <p>Programos Baigiantis radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikui (iki 2066 metų) ilgaamžės radioaktyviosios atliekos bus dedamos į giluminį atliekyną. Jeigu paaiškėtų, kad tuo metu nebus galimybės padėti saugomas ilgaamžės atliekas (iki minėto laiko nebus įrengtas giluminis atliekynas) į atliekyną, nuo 2056 metų bus nagrinėjama ilgaamžių atliekų saugyklų eksploatavimo pratęsimo galimybė.</p> <p>Programos 21.1. Lietuvoje pasirinkta panaudoto branduolinio kuro saugojimo koncepcija – saugojimas sauso tipo saugykloje. Šiuo metu branduolinis kuras yra Elektrinės pirmojo ir antrojo blokų panaudoto branduolinio kuro baseinuose, antrojo bloko reaktoriuje ir atviroje sauso tipo saugykloje. Ši saugykla yra pilnai užpildyta. Iki 2017 metų bus baigta statyti nauja sauso tipo saugykla ir iki 2022 metų į ją iš abiejų</p>	
--	---	--

	<p>blokų bus perkeltas panaudotas branduolinis kuras. Projektinė esamos saugyklos saugojimo konteinerių eksploatavimo trukmė – iki 2050 metų, o statomos saugyklos konteinerių – iki 2067 metų. Baigiantis panaudoto branduolinio kuro saugojimo konteinerių eksploatavimo laikui turi būti įrengtas giluminis atliekynas arba įgyvendinta kita panaudoto branduolinio kuro galutinio sutvarkymo ar ilgalaikio saugojimo alternatyva.</p> <p>Programos 22. Antrojo Programos uždavinio 5 priemonė – išimti radioaktyviąsias atliekas iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos ir jos teritorijai panaikinti kontrolę radiaciniu požiūriu.</p> <p>Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugykloje saugomos neišrūšiuotos ir neapdorotos trumpaamžės ir ilgaamžės radioaktyviosios atliekos. Žemės paviršiuje įrengti barjerai negali užtikrinti ilgalaikės apsaugos nuo radionuklidų sklaidos aplinkoje. Saugyklos poveikį aplinkai ir visuomenei stiprina tai, kad netoliese yra Bartkuškio telmologinis draustinis ir Kernavės kultūrinis rezervatas (UNESCO pasaulio paveldo objektas). Siekiant panaikinti šį poveikį bei sumažinti priežiūros išlaidas radioaktyviosios atliekos bus išimtos iš saugyklos, o saugyklos teritorija rekultivuota ir jai panaikinta kontrolė radiaciniu požiūriu. Iš Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos išimtos radioaktyviosios atliekos bus tvarkomos IAE radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginiuose. Atliekų išėmimas ir teritorijos sutvarkymas bus baigtas iki 2023 metų įgyvendinant Europos Sąjungos (toliau – ES) finansuojamą projektą.</p> <p>Programos 27. Trečiojo Programos uždavinio 1 priemonė – suplanuoti giluminio atliekyno įrengimą.</p> <p>Giluminis atliekynas bus reikalingas besibaigiant panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų saugyklų eksploatavimo laikotarpiui (2050–2067 metais). Analizuojant labiau pažengusių šalių giluminių atliekynų programas pastebima, kad svarbiausios giluminio atliekyno įrengimo stadijos – moksliniai ir kūrimo tyrimai, vietos parinkimas bei ištyrimas ir statyba – trunka apytiksliai po 30 metų. Todėl 2016–2017 metais bus parengtas giluminio</p>	
--	---	--

	<p>atliekyno vystymo projektas, kuriame bus numatytas projekto įgyvendinimo grafikas, pirminių tyrimų poreikis ir apimtys bei atliekyno projektavimo, statybos ir eksploatavimo administravimo poreikiai.</p> <p>Programos 28. Trečiojo Programos uždavinio 2 priemonė – parinkti giluminio atliekyno vietą.</p> <p>Šis uždavinys įgyvendinamas nuosekliais etapais, „žingsnis po žingsnio“, ir apima galimybių studiją, atliekyno vietos parinkimo tyrimų programos parengimą, tinkamos geologinės formacijos parinkimą ir atliekyno vietos ištyrimą bei apibūdinimą. Svarbiausios atliekyno vietos parinkimo stadijos yra šios: vietos parinkimo proceso planavimas (2016–2019 metais), ankstesnėse studijose identifikuotų perspektyvių regionų apžvalga siekiant juose detalesniems tyrimams parinkti keletą vietovių (2019–2022 metais), detalaus ištyrimo ir apibūdinimo (parinktose vietovėse bus atlikti programoje numatyti geofizikiniai tyrimai ir iš gręžinių paimtų mėginių laboratoriniai tyrimai) stadija (2022–2030 metais) ir vietos patvirtinimo stadija (2030–2033 metais). Pereinant iš vienos stadijos į kitą bus palyginamos ištirtų geologinių formacijų ir vietų ypatybės ir mažinamas toliau nagrinėjamų vietų skaičius. Baigiamojoje stadijoje bus atliktas poveikio aplinkai vertinimas ir lyginamoji alternatyvių vietų analizė – konkreti vieta bus parenkama atsižvelgiant į technines, socialinės ir ekonomines sąlygas. Atliekyno vieta turi būti parinkta ir jos tyrimai baigti iki 2033 metų.</p> <p>Programos 30. Trečiojo Programos uždavinio 4 priemonė – pastatyti giluminį atliekyną ir padėti į jį panaudotą branduolinį kurą ir ilgaamžes atliekas.</p> <p>30.1. Parinkus atliekyno vietą, ją ištyrus ir apibūdinus, parengus vietos sąlygoms tinkamą atliekyno koncepciją bus rengiamas conceptualusis projektas (projektiniai pasiūlymai), o po to – techninis projektas. Numatomi šių projektų rengimo laikotarpiai yra atitinkamai 2031–2034 metai ir 2035–2038 metai. Rengiant techninį projektą bus patikslintos atliekynui įrengti reikalingos lėšos..</p>	
--	--	--

	<p>30.2. Atlikus techninio projekto ekspertizę bei pagrindus jo saugą ir gavus reikalingas licencijas ir leidimus 2039–2040 metais bus pradėdama giluminio atliekyno ir jo koncepcijoje numatytų pagalbinių statinių statyba. Pirmiausia – 2049–2050 metais – bus pastatyti ir pradėti eksploatuoti antžeminiai įrenginiai, skirti perkrauti panaudotą branduolinį kurą į giluminio atliekyno koncepcijoje numatytus atliekyno konteinerius bei saugoti, kol bus įrengtas atliekynas. Atliekyno statyba ir pasirengimas jį eksploatuoti bus užbaigti 2066 m.</p> <p>30.3. Baigus dėti atliekas į giluminį atliekyną 2072 metais, šis uždaromas (užsandarinamas). Uždaryto atliekyno sauga užtikrinama pasyviomis priemonėmis.</p>	
c) viso panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų aprašas ir būsimos kiekio (įskaitant tą, kuris susidarys po eksploatavimo nutraukimo) apskaičiavimas, aiškiai nurodant radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro vietą bei kiekį pagal atitinkamą radioaktyviųjų atliekų klasifikaciją;	<p>Programos 12. Išsamūs duomenys apie panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas, jų kiekius, aktyvumus, radionuklidinę sudėtį ir saugojimo vietas nurodomi nacionalinėje Konvencijos įgyvendinimo ataskaitoje ir IAE Galutiniam eksploatavimo nutraukimo plane. Radioaktyviųjų atliekų kiekio vertinimo suvestinė taip pat pateikiama IAE tinklalapyje.</p>	
d) visiems panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams nuo susidarymo iki dėjimo į atliekynus skirtos koncepcijos arba planai ir techniniai sprendimai;	<p>Programos 18.5. Atliekos į labai mažo aktyvumo trumpaamžių atliekų atliekyną, kurio naudingas tūris sudarys 60 000 m³ atliekų, bus dedamos tam tikrais etapais. Kiekvieno etapo atliekų tūris sudarys apie 4 000 m³. Tarp etapų atliekos kaupiamos Kaupiamojoje saugykloje. Ši saugykla bus eksploatuojama tol, kol bus baigta dėti labai mažo aktyvumo atliekas į atliekyną, bet ne ilgiau už jos projektinį eksploatavimo laiką – iki 2063 metų.</p> <p>Programos 19.5. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos nustatytus Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyno priimtumo kriterijus atitinkančios pakuotės su galutinai apdorotomis trumpaamžėmis mažo ir vidutinio aktyvumo atliekomis bus dedamos į Mažo ir vidutinio aktyvumo atliekų atliekyno gelžbetonio rūsius. Iki 2021 metų bus užbaigtas šio atliekyno projektavimas ir pastatyta pirmoji rūsių grupė. Planuojama, kad atliekyne tilps 100 000 m³ galutinai</p>	

	<p>apdorotų atliekų pakuočių, o jo eksploatavimo pradžia 2021 metai.</p> <p>Programos 20.1. Rūšiuojant iš Elektrinės saugyklų išimtas eksploatuojant Elektrinę susidariusias kietąsias radioaktyvias atliekas, ilgaamžės radioaktyviosios atliekos (D, E klasių radioaktyviosios atliekos) ir panaudoti uždarieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai (F klasės radioaktyviosios atliekos) bus atskirti nuo trumpaamžių atliekų ir, galutinai neapdorojus, sukrauti į konteinerius. Tai bus atliekama statomame Komplekse. Konteineriai su ilgaamžėmis atliekomis bus saugomi Komplexo ilgaamžių atliekų saugykloje. Šios saugyklos naudojimo trukmė – iki 2068 metų. Analogiškai bus tvarkomos Elektrinės reaktorių išmontavimo atliekos. Eksploatuojant Elektrinę susidariusios grafito atliekos bus 2018–2028 metais perkeltos į Komplexo ilgaamžių atliekų saugyklą. Iš išmontuojamų reaktorių išimtas grafitas bus 2022–2038 metais perkeltas į saugyklą.</p> <p>20.3. Baigiantis radioaktyviųjų atliekų saugojimo laikui (iki 2066 metų) ilgaamžės radioaktyviosios atliekos bus dedamos į giluminį atliekyną. Jeigu paaiškėtų, kad tuo metu nebus galimybės padėti saugomas ilgaamžės atliekas (iki minėto laiko nebus įrengtas giluminis atliekynas) į atliekyną, nuo 2056 metų bus nagrinėjama ilgaamžių atliekų saugyklų eksploatavimo pratęsimo galimybė.</p> <p>Programos 21.1. Lietuvoje pasirinkta panaudoto branduolinio kuro saugojimo koncepcija – saugojimas sauso tipo saugykloje. Šiuo metu branduolinis kuras yra Elektrinės pirmojo ir antrojo blokų panaudoto branduolinio kuro baseinuose, antrojo bloko reaktoriuje ir atviroje sauso tipo saugykloje. Ši saugykla yra pilnai užpildyta. Iki 2017 metų bus baigta statyti nauja sauso tipo saugykla ir iki 2022 metų į ją iš abiejų blokų bus perkeltas panaudotas branduolinis kuras. Projektinė esamos saugyklos saugojimo konteinerių eksploatavimo trukmė – iki 2050 metų, o statomos saugyklos konteinerių – iki 2067 metų. Baigiantis panaudoto branduolinio kuro saugojimo konteinerių eksploatavimo laikui turi būti įrengtas giluminis atliekynas arba įgyvendinta kita panaudoto branduolinio kuro galutinio sutvarkymo ar ilgalaikio saugojimo</p>	
--	--	--

	<p>alternatyva.</p> <p>Programos 30. Trečiojo Programos uždavinio 4 priemonė – pastatyti giluminį atliekyną ir padėti į jį panaudotą branduolinį kurą ir ilgalaikės atliekas.</p> <p>30.1. Parinkus atliekyno vietą, ją ištyrus ir apibūdinus, parengus vietos sąlygoms tinkamą atliekyno koncepciją bus rengiamas conceptualusis projektas (projektiniai pasiūlymai), o po to – techninis projektas. Numatomi šių projektų rengimo laikotarpiai yra atitinkamai 2031–2034 metai ir 2035–2038 metai. Rengiant techninį projektą bus patikslintos atliekynui įrengti reikalingos lėšos..</p> <p>30.2. Atlikus techninio projekto ekspertizę bei pagrindus jo saugą ir gavus reikalingas licencijas ir leidimus 2039–2040 metais bus pradama giluminio atliekyno ir jo koncepcijoje numatytų pagalbinių statinių statyba. Pirmiausia – 2049–2050 metais – bus pastatyti ir pradėti eksploatuoti antžeminiai įrenginiai, skirti perkrauti panaudotą branduolinį kurą į giluminio atliekyno koncepcijoje numatytus atliekyno konteinerius bei saugoti, kol bus įrengtas atliekynas. Atliekyno statyba ir pasirengimas jį eksploatuoti bus užbaigti 2066 m.</p> <p>30.3. Baigus dėti atliekas į giluminį atliekyną 2072 metais, šis uždaromas (užsandarinamas). Uždaryto atliekyno sauga užtikrinama pasyviomis priemonėmis.</p>	
<p>e) po atliekyno uždarymo jo buvimo laikui taikomos koncepcijos arba planai, įskaitant laiką, kurio metu taikoma institucinė kontrolė, taip pat įskaitant ilgalaikės priemonės, naudotinas informacijai apie įrenginį išsaugoti;</p>	<p>Programos 18.6. Užbaigus kiekvieną atliekų dėjimo į atliekyną etapą virš pakuočių su atliekomis bus įrengiamas apsauginis sluoksnis. Planuojama atliekas pradėti dėti į atliekyną nuo 2018 ir tęsti iki 2038 metų. Užpildžius visą atliekyną jis bus uždarytas. Uždarius atliekyną bus vykdoma aktyvi (iki 2068 metų), o vėliau – pasyvi priežiūra (iki 2138 metų). Aktyvios priežiūros metu bus vykdoma aplinkos, maisto produktų, jų žaliavų ir geriamojo vandens radiologinė stebėseną bei gyventojų apšvitos stebėseną. Pasyvios priežiūros metu bus ribojamas žemės naudojimas.</p> <p>Programos 19.6. Baigus dėti atliekas į Mažo ir vidutinio aktyvumo</p>	

	<p>atliekų atliekyną, jis bus uždaromas – įrengiami techniniame atliekyno projekte numatyti inžineriniai barjerai bei išmontuojami nebereikalingi pagalbiniai statiniai. Uždarius atliekyną, 100 metų bus vykdoma jo aktyvi priežiūra – bus atliekama aplinkos stebėseną, maisto produktų, jų žaliavų ir geriamojo vandens radiologinė stebėseną bei gyventojų apšvitos stebėseną, ribojamas žmonių patekimas, atliekami pataisomieji darbai. Šiam laikotarpiui pasibaigus, ne mažiau nei 200 metų tęsis atliekyno pasyvi priežiūra, kurios metu numatyta taikyti žemės naudojimo ribojimus.</p> <p>Programos 30.3. Baigus dėti atliekas į giluminį atliekyną 2072 metais, šis uždaromas (užsandarinamas). Uždaryto atliekyno sauga užtikrinama pasyviomis priemonėmis.</p> <p>Programos 23. Antrojo Programos uždavinio 6 priemonė – saugoti duomenis apie atliekyną ir jame padėtas radioaktyviausias atliekas.</p> <p>23.1. Duomenys apie atliekų pakuotes su A, B, C, D, E, F klasės atliekomis, kaupiami IAE kompiuterizuotoje eksploatavimo nutraukimo valdymo sistemos duomenų bazėje ir bus saugomi iki atliekynų pasyvios priežiūros laikotarpių pabaigos. Siekiant padidinti duomenų saugojimo patikimumą būtina reguliariai atnaujinti duomenų saugyklos bei programinę įrangą.</p> <p>23.2. Duomenys apie panaudotą branduolinį kurą saugomi atskiroje kompiuterinėje duomenų bazėje ir dubliuojami popierinėje versijoje. Šie duomenys bus saugomi visą panaudoto branduolinio kuro laikymo periodą laikinose saugyklose ir ne mažiau kaip 5 metus po jo išvežimo dėti į atliekyną ar perdirbti. Šios kompiuterinės duomenų bazės apsauga ir duomenų kopijavimas atliekami pagal atskiras procedūras, dėl saugumo reikalavimų taikomų šiai informacijai.</p> <p>23.3. Pradėjus veikti atliekynams bus didinamas duomenų saugojimo patikimumas saugant duomenis fiziškai atskirtose duomenų saugyklose. Be to, bus užtikrinta suinteresuotų šalių prieiga prie saugomų duomenų.</p>	
f) mokslinių tyrimų, plėtros ir demonstracinė veikla, kuri	Programos 16. Pirmojo Programos uždavinio 2 priemonė – vystyti ir	

<p>reikalinga, kad būtų įgyvendinti panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo sprendimai;</p>	<p>diegti technologijas, mažinančias radioaktyviųjų atliekų kiekius ar jų aktyvumus.</p> <p>Iki 2016 metų IAE numato atlikti metalo lydymo įrenginio taikymo pagrindimą. Metalų lydymo technologijos panaudojimas gali pagerinti atliekų terpės savybes, sumažinti atliekų tūrį, jose sumažėjus tuštumoms, nustatyti tikslesnę atliekų radionuklidinę sudėtį, dalinai dezaktyvuoti metalų atliekas jas lydant. Todėl manytina, kad metalo lydymas leistų padidinti nebekontroliuojamų metalų atliekų kiekį.</p> <p>Programos 28. Trečiojo Programos uždavinio 2 priemonė – parinkti giluminio atliekyno vietą.</p> <p>Šis uždavinys įgyvendinamas nuosekliais etapais, „žingsnis po žingsnio“, ir apima galimybių studiją, atliekyno vietos parinkimo tyrimų programos parengimą, tinkamos geologinės formacijos parinkimą ir atliekyno vietos ištyrimą bei apibūdinimą. Svarbiausios atliekyno vietos parinkimo stadijos yra šios: vietos parinkimo proceso planavimas (2016–2019 metais), ankstesnėse studijose identifikuotų perspektyvių regionų apžvalga siekiant juose detalesniems tyrimams parinkti keletą vietovių (2019–2022 metais), detalaus ištyrimo ir apibūdinimo (parinktose vietovėse bus atlikti programoje numatyti geofizikiniai tyrimai ir iš gręžinių paimtų mėginių laboratoriniai tyrimai) stadija (2022–2030 metais) ir vietos patvirtinimo stadija (2030–2033 metais). Pereinant iš vienos stadijos į kitą bus palyginamos ištirtų geologinių formacijų ir vietų ypatybės ir mažinamas toliau nagrinėjamų vietų skaičius. Baigiamojoje stadijoje bus atliktas poveikio aplinkai vertinimas ir lyginamoji alternatyvių vietų analizė – konkreti vieta bus parenkama atsižvelgiant į technines, socialinės ir ekonomines sąlygas. Atliekyno vieta turi būti parinkta ir jos tyrimai baigti iki 2033 metų.</p> <p>Programos 29. Trečiojo Programos uždavinio 3 priemonė – parengti giluminio atliekyno koncepciją, pagrįstą atitinkamais tyrimais ir saugos analize.</p> <p>29.2. Lietuvos giluminio atliekyno koncepcija bus rengiama įvertinus</p>	
--	---	--

	<p>kitų, šioje srityje labiau pažengusių šalių pasiekimus ir patirtį. Bus detaliai nagrinėjamos giluminių atliekynų koncepcijos, pritaikytos geologinėms terpėms, panašioms į aptinkamas Lietuvoje. Jų pagrindu bus parengta Lietuvos giluminio atliekyno koncepcija (ar kelios koncepcijos, priklausomai nuo vietos parinkimo procese nagrinėjamų geologinių formacijų skaičiaus). Ją rengiant bus atsižvelgta į Lietuvos ypatumus – panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių atliekų kiekius ir pobūdį bei geologinę aplinką ir patikslinti atliekų, kurių nebus galima padėti į paviršinius atliekynus kiekiai, radionuklidinė sudėtis ir kitos savybės, apibūdintos svarbiausios giluminio atliekyno įrengimo stadijos ir parengtos jų įgyvendinimo gairės. Bus numatyti reikalavimai panaudoto kuro perkėlimo į atliekyno konteinerius saugai užtikrinti, kuro perkėlimo ir užsandarinimo gamyklos projektavimui.</p> <p>Atliekyno koncepcija bus rengiama laipsniškai, derinant su vietos parinkimo procesu ir įsitikinant, ar tenkinami saugos reikalavimai. Užbaigus kiekvieną vietos parinkimo stadiją bus rengiamas giluminio atliekyno koncepcijos aprašas ir atliekamas atliekyno įrengimo kainos vertinimo tikslinimas. Lietuvos giluminio atliekyno koncepcija bus parengta 2031 metais ir jos pagrindu bus vertinamas atliekyno poveikis aplinkai bei projektuojamas atliekynas.</p>	
g) atsakomybė už nacionalinės programos įgyvendinimą ir pagrindiniai veiklos rodikliai, skirti stebėti įgyvendinimo pažangą;	<p>Programos 36. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija apie Programos įgyvendinimo eigą ir rezultatus praėjusiais metais iki einamųjų metų kovo 1 d. informuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybę.</p> <p>Programos 37. Programos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos energetikos ministerija.</p> <p>Programos 1 priedas „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai ir jų siekiamos reikšmės“</p>	
h) nacionalinės programos sąnaudų vertinimas ir šio vertinimo pagrindas bei prielaidos nurodant, kaip	Programos 2 priedas „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programai įgyvendinti numatomos lėšos“	

sąnaudos keičiasi einant laikui;		
i) galiojanti (-čios) finansavimo schema (-os);	<p>Programos 35. Radioaktyviosios atliekos tvarkomos smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų (pramonės įmonių, sveikatos priežiūros įstaigų ir mokslo bei mokymo įstaigų) lėšomis.</p> <p>IAE panaudotas branduolinis kuras ir IAE radioaktyviosios atliekos tvarkomos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo fondo, Tarptautinio Ignalinos eksploatavimo nutraukimo rėmimo fondo, ES paramos fondų, IAE ir kitomis gautomis lėšomis.</p> <p>Paliktųjų jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių ir radionuklidais užterštų objektų tvarkymas finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų.</p>	
j) skaidrumo politika arba 10 straipsnyje nurodytas procesas;	<p>Programos 31. Ketvirtas Programos uždavinys – siekti, kad būtų užtikrintas panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo skaidrumas ir Lietuvos visuomenė būtų objektyviai informuota apie šių atliekų tvarkymą.</p> <p>Apie planuojamos ūkinės veiklos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektus ūkinės veiklos subjektai informuoja Lietuvos ir kaimyninių šalių visuomenę, vadovaudamiesi Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (Espoo), Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais (Orhuse) ir Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu. Radioaktyviųjų atliekų tvarkyme dalyvaujančios institucijos, organizacijos ir įmonės reguliariai skleidžia informaciją apie radioaktyvias atliekas ir įgyvendinamus jų tvarkymo projektus, tačiau to nepakanka. Visuomenės apklausos rodo, kad Europos, taip pat ir Lietuvos, gyventojų žinios apie radioaktyvias atliekas ir jų keliamas grėsmes yra gana skurdžios. Pagal 2008 m. Eurobarometro tyrimus tik 18 % Lietuvos gyventojų mano, kad yra informuoti apie radioaktyvias atliekas. Socialinė aplinka yra itin svarbus veiksnys planuojant ir</p>	

	<p>įgyvendinant radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo projektus. Tarptautinė patirtis rodo, kad radioaktyviųjų atliekų tvarkymo pažangą dažnai stabdo visuomenės pritarimo stoka. Todėl būtina siekti, kad visuomenė pasitikėtų vykdoma radioaktyviųjų atliekų tvarkymo veikla ir jai pritartų.</p> <p>32. Ketvirtąjo Programos uždavinio 1 priemonė – šviesti ir informuoti visuomenę apie panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas bei jų tvarkymą.</p> <p>32.1. Kad pagerėtų visuomenės informuotumo ir pasitikėjimo lygis, bus vykdoma informacijos sklaida apie radioaktyviųjų atliekų susidarymą, jų rūšis, tvarkymo būdus ir saugos užtikrinimą.</p> <p>32.2. Siekiant nustatyti visuomenės informuotumo lygį ir informavimo priemonių efektyvumą, bus reguliariai vykdomi visuomenės nuomonės tyrimai. Atsižvelgiant į jų rezultatus, visuomenės informavimo veikla bus peržiūrima ir tobulinama.</p> <p>33. Ketvirtąjo Programos uždavinio 2 priemonė – informuoti visuomenę apie Lietuvoje įgyvendinamus radioaktyviųjų atliekų tvarkymo projektus.</p> <p>Kad visuomenė žinotų apie radioaktyviųjų atliekų ir panaudoto branduolinio kuro tvarkymo infrastruktūros plėtros projektus, bus stengiamasi visuomenę informuoti ir ją įtraukti į sprendimų priėmimus jau pradinėse projektų planavimo ir įgyvendinimo stadijose.</p>	
<p>k) jei yra, su valstybe nare ar trečiąja šalimi sudarytas (-i) susitarimas (-ai) dėl panaudoto branduolinio kuro ar radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, įskaitant susitarimą (-us) dėl atliekynų.</p>	<p>Lietuva šiuo metu neturi jokių susitarimų su trečiąja šalimi dėl panaudoto branduolinio kuro ar radioaktyviųjų atliekų tvarkymo, įskaitant susitarimą (-us) dėl atliekynų.</p> <p>Programos 26.1. Panaudotas branduolinis kuras gali būti perdirbtas. Jei panaudotas branduolinis kuras perdirbamas užsienio šalyse, susidariusios antrinės atliekos grąžinamos į Lietuvą. Šiuo metu panaudoto branduolinio kuro perdirbimas siekiant išskirti pakartotinai naudoti tinkančias daliausias medžiagas nėra tikslingas, nes šių medžiagų</p>	

	<p>panaudojimo galimybė yra labai ribota, o susidarančias antrines ilgaamžes didelio aktyvumo radioaktyvias atliekas būtina tvarkyti panašiai, kaip ir neperdirbtą panaudotą branduolinį kurą, ir dėti į giluminį atliekyną. Kadangi panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų saugojimas tėra laikinas sprendimas, neperdirbto panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų dėjimas į giluminį atliekyną šiuo metu yra vienintelis nagrinėtinas tvarus galutinio sutvarkymo būdas. Panaudoto branduolinio kuro komponentų atskyrimas ir radionuklidų transmutavimas nesudaro alternatyvos dėjimui į giluminį atliekyną, bet yra šio atliekyno optimizavimo priemonė.</p> <p>Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas nedraudžia panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas išvežti į kitą šalį, prisiimančią atsakomybę už šių atliekų galutinį sutvarkymą ir padėjimą į atliekyną. Tačiau šiuo metu pasaulyje nėra nė vienos valstybės, ketinančios ir galinčios priimti iš kitų šalių minėtas atliekas ir jas padėti į atliekyną. Bendromis ES šalių pastangomis įrengti giluminį atliekyną taip pat nėra galimybės, nes neatsiranda nė vienos šalies, sutinkančios, kad jos teritorijoje būtų įrengiamas bendras atliekynas. Lietuvos dalyvavimą tokio atliekyno įrengimo ir jo vietos parinkimo iniciatyvose riboja Lietuvos teisės aktų nuostata, draudžianti į Lietuvos Respublikos teritoriją įvežti panaudotą branduolinį kurą ir radioaktyvias atliekas, susidariusius ne Lietuvos Respublikos teritorijoje.</p>	
--	--	--

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

[Signature]
Agnė Petravičienė
2015 12 15

Energetikos ministras
[Signature]
Rokas Masiulis

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2015-08-25 Nr. (1.6.) 2I-M78
Į 2015-07-28 Nr. (12.6-14) 3-2112DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL
RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Teisingumo ministerija, išnagrinėjusi pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas), pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų dėl nutarimo projekto teisinio reguliavimo tikslo, siūlomų teisinio reguliavimo priemonių ir jų pasekmių neturi.

Teikiame pastabas ir pasiūlymus teisės technikos požiūriu:

1. Atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 56 punktą, kuriame nustatyta, kad teisės akto skyriai iš eilės žymimi paryškintais romėniškais skaitmenimis ir žodžiu didžiosiomis paryškintomis raidėmis (pvz., I SKYRIUS) eilutės centre, o skyrių pavadinimai rašomi didžiosiomis paryškintomis raidėmis, atskiroje eilutėje centre po struktūrinės dalies numerio, tikslintinas nutarimo projektu siūlomos patvirtinti Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos (toliau - Programos projektas) skyrių žymėjimas (atsisakant taškų ir III skyriaus pavadinimą išdėstant atskiroje eilutėje).

2. Siūlytina patikslinti Programos projekto 1 punktą, apibrėžiantį Programos projekto reguliavimo dalyką, atsižvelgiant į tai, kad Programos projekto 2 priedu siūloma nustatyti ir Programai įgyvendinti numatomų lėšų poreikį.

3. Programos projekto 3 punkte nurodoma, kad Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme ir kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme apibrėžiama (2 straipsnio 8 dalis) ir vartojama *radioaktyviųjų atliekų darytojo* sąvoka, siūlytina Programos projekte šios sąvokos netrumpinti ir vietoje „smulkiųjų darytojų“ sąvokos vartoti „smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojo“ sąvoką (Programos projekto 11 ir 23 punktai, 1 priedo 2.6 papunktis, 2 priedo 2.6 papunktis). Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo

įstatyme apibrėžiama (2 straipsnio 6 dalis) *radioaktyviųjų atliekų atliekyno* sąvoka, Programos projekto 6 punkte pirmą kartą minint šią sąvoką, ji turėtų būti vartojama nesutrumpinta, o skliaustuose galima nurodyti „(toliau – atliekynas)“ ir toliau tekste vartoti sutrumpintą sąvoką.

4. Programos projekto 6 punkto paskutinysis sakinyss peržiūrėtinas, patikslinant kokio aktyvumo – mažo ar vidutinio – būtų laikomos skystosios radioaktyviosios atliekos, jeigu jų tūrinis aktyvumas būtų lygus $4 \cdot 10^5$ Bq/l.

5. Peržiūrėtina Programos projekto 13 punkto pirmosios pastraipos formuluotė – manytume, kad ja neturėtų būti suponuojama mintis, jog ateityje bus įmanoma sutvarkyti visas susidarysiančias radioaktyviasias atliekas tokiu būdu, jog nebekiltų poreikio ateities kartoms jas ir toliau tvarkyti (lyg radioaktyviųjų atliekų susidarymo procesas nebūtų tęstinis).

6. Pastebėtina, kad Programos projekto 19.5 papunktyje ir 36 punkte vartojami trumpiniai VATESI ir EM, kurie nėra paaiškinti nesutrumpintomis sąvokomis. Be to, Programos projekto 19.5 papunktyje kaip nereikalingo atsisakytina žodžio „Pagal“.

7. Programos projekto 20.1 papunkčio paskutiniame sakinyje tikslintina, kokia saugykla turima omenyje.

8. Programos projekto 7 punktas, 15.1, 19.6, 20.1, 24.2, 26.1 papunkčiai, 28 punktas taisytini dėl juose esančių skyrybos, rašybos ir korektūros klaidų. Be to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad, nurodant laiko tarpą metais, tarp nurodytų metų dėtinas ilgas brūkšnys be tarpų, pvz., „2020–2030 metai“. Programos projekto 18.3, 20.1, 26.2 papunkčiai, 27, 28 punktai, 30.1, 30.2 papunkčiai tikslintini šiuo aspektu.

9. Programos projekto prieduose formuluojami tikslų ir uždavinių pavadinimai tikslintini, kad atitiktų juos apibrėžiančias Programos projekto nuostatas.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

15-05-11 3048
Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2015-05-11 Nr. (1.1.5)10-4390
Į 2015-04-30 Nr. (12.6-14)3-1288

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Išnagrinėję pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), atkreipiamo dėmesį, kad svarstant Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos projektą darbo grupėje, sudarytoje Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. 1-64, buvo svarstomas klausimas dėl būtinybės įkurti ir tvarkyti nacionalinę radioaktyviųjų atliekų duomenų bazę. Manome, kad tai turi didelę reikšmę užtikrinant radioaktyviųjų atliekų tvarkymo saugą nacionaliniu mastu, įgyvendinant 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, reikalavimus, taip pat vykdant Tarptautinės atominės energijos agentūros rekomendacijas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje. Manome, kad prieš priimant galutinį sprendimą dėl Nutarimo projekto derinimo, būtina apsvarstyti ir išdiskutuoti klausimą dėl būtinybės įkurti ir tvarkyti nacionalinę radioaktyviųjų atliekų duomenų bazę, dalyvaujant platesniam suinteresuotų institucijų atstovų ratui.

Šiuo raštu taip pat atsakome į Energetikos ministerijos Radiacinės saugos centrui tiesiogiai persiųstą 2015-04-30 raštą Nr. (12.6-14)3-1288. Atskiras atsakymas nebus siunčiamas.

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė

R. M. Stasiūnaitienė, tel. (8 5) 236 1936, el. p. ramune.stasiunaitiene@rsc.lt

euras.lt

2015-06-09 Nr. 2 3741

ORIGINALAS PAŠTU
NEBŪS SIUNČIAMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2015-06-09 Nr. (24.3-03)-5K-1505992-
1510226)-6K
-1504499

Kopija

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2015-03-13 Nr. (12.9-14)3-745
2015-04-30 Nr. (12.6-14)3-1288**DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO
PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“**

Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija) pagal kompetenciją išnagrinėjo 2015 m. kovo 13 d. ir balandžio 30 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Energetikos ministerija) raštais Nr. (12.9-14)3-745 ir Nr. (12.6-14)3-1288 pateiktus Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos projektus (toliau – Projektas) išvadoms gauti ir teikia pastabas 2015 m. balandžio 30 d. raštu pateiktam Projektui:

- Atsižvelgiant į Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos (toliau – Programa) 34 punktą, nėra nurodyti konkretūs radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir IAE veiklos strategijų metiniai įgyvendinimo priemonių planai. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo (patvirtinto 1999 m. gegužės 20 d. Nr. VIII-1190) 10 straipsnio 6 dalimi radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas veikia pagal Lietuvos Respublikos vyriausybės patvirtintą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programą ir Energetikos ministerijos patvirtintą ateinančių metų Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą, o strateginio planavimo dokumentų rūšys nustatytos Strateginio planavimo metodikos (patvirtintos 2002 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 827) 4 punkte;

- Programos 34 punkte nurodyta, kad Programai įgyvendinti yra parengiamas IAE tarpinstitucinis veiklos planas (TVP), tačiau minėtas TVP jau parengtas ir patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137, todėl turėtų būti užtikrintas šios Programos ir IAE eksploatavimo nutraukimo TVP suderinamumas;

- Taip pat atkreipiame dėmesį, kad pateiktame derinti Programos projekto 1 priede nenurodyti strateginio tikslo ir kitų tikslų vertinimo kriterijai ir siektinos jų reikšmės, taip pat iš pateikto 2 priedo neapibrėžti pateikto lėšų poreikio finansavimo šaltiniai.

Papildomai informuojame, kad Finansų ministerija su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija) yra suderinusi 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ įgyvendinimo priemonę (toliau – priemonė) Nr. 05.2.1-APVA-V-010 „Atliekų tvarkymo sistemos valdymas“. Pagal šią priemonę bus finansuojamos veikos „Pasiruošimas Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimui“ ir „Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos likvidavimas“.

Atsižvelgiant į Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K-316 „Dėl projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ 35 punkto, pagal kurį projektas įtraukiamas į valstybės projektų sąrašą, jei strateginio planavimo dokumente nustatytas projekto vykdytojas ir

2015-06-02_dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programos

jam pavestos įgyvendinti veiklos sritys arba strateginio planavimo dokumente nurodomas planuojamas įgyvendinti projektas, projekto vykdytojas ir jam numatytos projekto veiklos, bei į tai, kad šiai dienai strateginiuose dokumentuose nėra nustatytas aiškus projekto vykdytojas, kuris vykdytų priemonės veiklas „Pasiruošimas Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos eksploatavimo nutraukimui“ ir „Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos likvidavimas“, Finansų ministerija priemonę suderino su sąlyga, kad Aplinkos ministerija Finansų ministerijai pateiks šios priemonės įgyvendinimo plano pakeitimą įtraukiant minėtas veiklas, kai atitinkamas projekto vykdytojas ir jam pavestos veiklos bus numatytos susijusiame strateginiame dokumente.

Atsižvelgiant į tai, kad Energetikos ministerijos pateikto Projekto I ir II priede yra nurodytos su Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugyklos likvidavimu susijusios veiklos bei joms įgyvendinti paskirta Viešoji įstaiga „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra“, bei į tai, kad Projekte nurodytos veiklos susijusios su Aplinkos ministerijos administruojamos priemonės Nr. 05.2.1-APVA-V-010 „Atliekų tvarkymo sistemos valdymas“ įgyvendinimu, atkreipiamo dėmesį, kad Projektas turi būti suderintas su Aplinkos ministerija.

Finansų viceministras

Edmundas Žilevičius

Agnė Kazlauskaitė, agne.kazlauskaite@finmin.lt, tel. 2194 495
Jūratė Šilingienė, jurate.silingiene@finmin.lt, tel. 2199 329
Gabija Ramšaitė, gabija.ramsaite@finmin.lt, tel. 2194 494

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

PAVILDA

2015-05-19 Nr. 3783

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt,
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Energetikos ministerijai

2015-05-19

Nr. (10-4)-D8-3783

į 2015-04-30

Nr. Nr. (12.6-14)3-1288

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO DERINIMO

Išnagrinėjome Jūsų parengtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos patvirtinimo“ projektą ir jam pritariame.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2004 m. rugpjūčio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 967, 31 punktą plano ar programos rengimo organizatorius turi išnagrinėti strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) subjektų išvadas ir atsižvelgdamas į jas pataisyti ar papildyti plano ar programos projektą ir SPAV ataskaitą. Pagal Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2004 m. rugpjūčio 27 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-455, 21 punktą plano ar programos rengimo organizatorius prieš teikdamas planą ar programą tvirtinti turi parengti SPAV subjektų išvadų derinimo pažymą. Teikiant Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programą tvirtinti, su kitais dokumentais Lietuvos Respublikos Vyriausybei turėtų būti pateikta SPAV subjektų išvadų derinimo pažyma.

Informuojame, kad Aplinkos ministerija gavo Europos Komisijos Energetikos ir Aplinkos generalinių direktoratų informacinį raštą, kuriame nurodoma, kad valstybės narės pačios turi įvertinti, ar rengiamai Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programai taikyti SPAV procedūras. Atsižvelgiant į tai, kad Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programai taikytos SPAV procedūros ir įvertinant ankstesnę praktiką, siūlome teikiant Komisijai minėtą programą informuoti apie atliktas SPAV procedūras.

Aplinkos viceministras

Algirdas Genevičius

R. Gagiienė, 8 706 63507, el. p. renata.gagiene@am.ltR. Revoldienė, 8 706 63653, el. p. ruta.revoldiene@am.lt

euras.lt

EMAS
EUROPOS
SĄJUNGA
2000.12.18

GAITA

15-05-11 2011

**VALSTYBINĖ ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS
INSPEKCIJA**

Biudžetinė įstaiga, A.Goštauto g. 12, LT-01108 Vilnius

tel. (8 5) 262 4141 / 266 1584, faks. (8 5) 261 4487, el.p. atom@vatesi.lt, <http://www.vatesi.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188639874

Lietuvos Respublikos Energetikos
ministerijai2015-05-11 Nr. (3.9-41) 22.1-347
[2015-04-30 Nr. (12.6-14)3 -1288**DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS**

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija išnagrinėjo Radioaktyviųjų atliekų plėtos programos (toliau – programa) projektą ir teikia jam šias pastabas:

1. Programos 30.2 punkte rašoma, kad Giluminio atliekyno ir jo koncepcijoje numatytų pagalbinių statinių statyba pradedama 2039 metais, o 30.1 punkte, kad atliekyno techninis projektas rengiamas 2035-2038 metais. Programoje turi būti numatytas pakankamas laikotarpis (vadovaujantis Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 25 straipsnio 16 dalies nuostatomis - 2 metai) atliekyno licencijavimui.
2. Programos 30.2 punkte rašoma, kad 2050 m. bus pastatyti ir pradėti eksploatuoti antžeminiai įrenginiai, skirti perkrauti panaudotą kurą į giluminio atliekyno koncepcijoje numatytus konteinerius ir saugoti, kol bus įrengtas atliekynas. Programoje turi būti numatytas pakankamas laikotarpis panaudoto branduolinio kuro perkrovimui iš saugojimo konteinerių, jei nebūtų galimybės pratęsti panaudoto kuro saugojimo konteineriuose, trukmės. Atkreipiame dėmesį, kad esamos panaudoto branduolinio kuro saugyklos saugojimo konteinerių eksploatavimo trukmė 50 metų, o panaudotas branduolinis kuras į pirmuosius konteinerius buvo pakrautas 1999 m.

Viršininkas

Michail Demčenko

D. Lukauskas, tel. (8 5) 266 1593, el. p. darius.lukauskas@vatesi.lt

euras.lt

VALSTYBĖS ĮMONĖ
IGNALINOS ATOMINĖ ELEKTRINĖ

ENERGETIKOS MINISTERIJA

RATA

15-05-20 3248

Patricijai Ceiko
Lietuvos Respublikos energetikos ministerija
Gedimino pr. 38,
LT-01104 Vilnius

2015-05-19 Nr. IS-3918 (1.188)
I 2015-05-04 Nr. el. laišką

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 15-4739

Įvertinę Jūsų atsiųstą teisės akto projektą, siūlome tokius pataisymus:

1. 7 p.: „Nuo Ignalinos atominės elektrinės (toliau – IAE) eksploatavimo pradžios susidariusios galutinai neapdorotos kietosios radioaktyviosios atliekos saugomos Valstybės įmonės IAE teritorijoje esančiose radioaktyviųjų atliekų saugyklose (toliau – Elektrinės saugyklos). Atlikta šių saugyklų saugos analizė parodė, kad kietąsias radioaktyviąsias atliekas reikia iš jų išimti, išrūšiuoti, apibūdinti, apdoroti ir sudėti į radioaktyviųjų atliekų atliekynus, užtikrinančius ilgalaikę pasyvią saugą. Tai yra didelės apimties darbas, kuriam atlikti IAE kol kas neturi visų reikalingų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įrenginių. Dėl to šiuo metu kietosios radioaktyviosios atliekos nėra galutinai apdorojamos. Tam IAE stato kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksą (toliau – Kompleksas), kuriame radioaktyviosios atliekos bus rūšiuojamos, apibūdinamos, įvairiais būdais apdorojamos ir imobilizuojamos (presuojamos, deginamos, cementuojamos). Be to, Komplekse bus dvi radioaktyviųjų atliekų saugyklos: viena bus skirta trumpaamžėms, o kita – ilgaamžėms radioaktyviosioms atliekoms saugoti. Iki 2018 metų planuojama baigti statyti Kompleksą ir pradėti jį eksploatuoti. Komplekse planuojama atliekas apdoroti tol, kol bus išmontuojama IAE, o saugyklose atliekas saugoti tol, kol bus pastatyti atliekynai ir atliekos bus perkeltos į juos, bet ne ilgiau negu projektinė Komplekso eksploatavimo trukmė – iki 2068 metų.“

Dėl to, kad A klasės radioaktyviosios atliekos yra galutinai apdorojamos ir paruošiamos dėjimui į atliekyną, tikslinga būtų papildyti sakinį, „...Dėl to šiuo metu kietosios radioaktyviosios atliekos nėra galutinai apdorojamos....“ ir suformuluoti jį taip: „...Dėl to šiuo metu B, C, D, E ir F klasės kietosios radioaktyviosios atliekos nėra galutinai apdorojamos....“
2. 1 priedas 2.1 p.: už stulpelyje „Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir matavimo vienetas“ 4 p. įgyvendinimą, stulpelyje „Atsakinga institucija“ nurodytos IAE, RATA, tačiau 2 Priedo 2.1 p. įgyvendinimui numatytas finansavimas, nurodytas stulpelyje „Pastaba“ – „Pagal IAE

Valstybės įmonė
Elektrinės g. 4
Drūkšinių k.
31146 Visagino sav.

Tel. (8-386) 28985
Faks. (8-386) 24396
El.p. iae@iae.lt

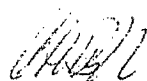
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 255450080
PVM mokėtojo kodas
LT 554500811

Atsiskaitomoji sąskaita LT10 7300 0100 0261 4996
„Swedbank“, AB

Megaprojekto duomenis“, t.y. nenumatytas RATA veiklos finansavimas įgyvendinant šį 1 uždavinio punktą, todėl reikia:

- pašalinti RATA iš 1 priedo stulpelio „Atsakinga institucija“, arba;
 - numatyti papildomą RATA veiklos finansavimą 2 priedo 2.1 p., arba;
 - išskirti atskira eilute RATA veiklą įgyvendinant šį uždavinį 1 priedo 2.1 p. (papildant nauju punktu stulpelį „Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir matavimo vienetas“) ir numatyti jo įgyvendinimui reikalingą RATA veiklos finansavimą 2 priedo 2.1 p., arba;
 - papildyti atsakinga institucija VATESI, nes ji, kaip ir RATA, taip pat atliks kontroliuojančios institucijos funkcijas ir papildomas finansavimas įgyvendinant šį uždavinį jai nenumatomas.
3. 1 priedas 2.2 p.: už stulpelyje „Vertinimo kriterijaus pavadinimas ir matavimo vienetas“ 5 p. įgyvendinimą, stulpelyje „Atsakinga institucija“ nurodytos IAE, RATA, tačiau 2 priedo 2.2 p. įgyvendinimui numatytas finansavimas, nurodytas stulpelyje „Pastaba“ – „Pagal IAE Megaprojekto duomenis“ t.y. nenumatytas RATA veiklos finansavimas įgyvendinant šį 2 uždavinio punktą. Pasiūlymus žr. aukščiau.
4. 1 ir 2 priedai 2.6 p.: „6 uždavinys – stiprinti ir vystyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo infrastruktūrą, skirtą surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų darytojų radioaktyvias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius“. Dėl to, kad pagal šį uždavinį planuojamas būtent RATA infrastruktūros tobulinimas, nes IAE kaip radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo infrastruktūros tobulinimui reikalingas lėšų finansavimas nenumatytas, siūlome:
- 1 ir 2 priedų 2.6 p. performuluoti taip: „6 uždavinys – stiprinti ir vystyti RATA infrastruktūrą, skirtą surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų darytojų radioaktyvias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius“ ir 2 priedo stulpelį „Pastaba“ pakeisti: „Pagal radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo poreikio vertinimus“ į „Pagal RATA poreikio vertinimus“, arba;
 - papildyti 2 priedo 2.6 p. numatant papildomą finansavimą IAE stiprinti ir vystyti infrastruktūrą, skirtą surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų darytojų radioaktyvias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius.

Generalinis direktorius

Darius Janulevičius

Aleksandr Oryšaka, 8 386 28387
V.O., 2, 2015-05-14

Valstybės įmonė
Elektrinės g. 4
Drūkšinių k.
31146 Visagino sav.

Tel. (8~386) 28985
Faks. (8~386) 24396
El.p. iae@iae.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 255450080
PVM mokėtojo kodas
LT 554500811

Atsiskaitomoji sąskaita LT10 7300 0100 0261 4996
„Swedbank“, AB

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2015-12-14 Nr. NR-1041
[2015-12-11 Nr. (12.6-14)3-3347

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Išnagrinėję 2015 m. gruodžio 11 d. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo "Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo" projektą (toliau – Projektas), teikiame pastabas ir pasiūlymus.

1. Manome, kad Projekte nepakankamai detalizuoti duomenys apie viso panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų ir būsimo kiekio apskaičiavimus. Atsižvelgiant į tai, abejojame, ar Projekto 12 punktu užtikrinama, kad panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programa atitiktų 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema, 12 straipsnio 1 dalies c punktą. Siūlytume, detalizuoti šio punkto nuostatą pateikiant konkrečias nuorodas į šaltinius, kur skelbiamas branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų aprašas, taip pat papildyti nuorodomis į kitus Projekto punktus, kuriuose pateikiami prognozuojami skaičiai pagal kategorijas dėl būsimų atliekų susidarymo.
2. Tai pat atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Direktyvos 2011/70/Euratomas 15 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės priimdamos direktyvą įgyvendinančias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą. Atsižvelgdami į tai, kad Projektu siekiama įgyvendinti 5 straipsnio 1 dalies a punktą, 11-13 straipsnius bei vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 14 straipsniu 7 dalimi, prašytume Projektą papildyti nuoroda į įgyvendinamą Direktyvą 2011/70/Euratomas. Nuorodos į Europos Sąjungos teisės aktus teikiamos pagal 2006 m. rugsėjo 25 d. Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos generalinio direktoriaus įsakymu Nr. 126KKK patvirtintas Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus pateikimo įstatymuose ir kituose teisės aktuose rekomendacijas.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas

Karolis Dieninis

Ričard Dzikovič, tel. 8 706 68 082, el. p. ricard.dzikovic@etd.lt, etd@etd.lt;

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS
PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA**

Pastabos ir pasiūlymai	Komentaras, kodėl neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta į pastabą
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos pastaba, pateikta 2015 m. gegužės 11 d. raštu Nr. (1.1.5)10-4390	
1. Siūloma apsvarstyti klausimą dėl būtinybės įkurti ir tvarkyti nacionalinę radioaktyviųjų atliekų duomenų bazę, dalyvaujant platesniam suinteresuotų institucijų atstovų ratui	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Šiuo metu VĮ Ignalinos atominė elektrinė yra apie 99 % visų Lietuvos radioaktyviųjų atliekų turėtoja ir vadovaujantis Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniu veiklos planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137, ir Galutiniu Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1-230, vykdo šių atliekų tvarkymą. Likusias Lietuvos radioaktyvias atliekas sudaro Maišiagalos radioaktyviųjų atliekų saugykloje saugomos atliekos (šių atliekų duomenų bazę tvarko VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra), kurias iki 2023 m. planuojama perkelti į Ignalinos atominės elektrinės atliekų tvarkymo įrenginius, ir smulkiųjų darytojų (mokslo įstaigų, pramoninių įmonių ir pan.) radioaktyviosios atliekos, kurios perduodamos VĮ Ignalinos atominei elektrinei saugoti.</p> <p>Pažymėtina, kad Energetikos ministerija 2015 m. liepos 29 d. VĮ Ignalinos atominėje elektrinėje organizavo susitikimą klausimui dėl papildomos radioaktyviųjų atliekų duomenų bazės įkūrimo ir tvarkymo tikslingumo aptarti. Susitikime dalyvavo Radiacinės saugos centro, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros atstovai. Šiuo metu Energetikos ministerija vertina institucijų ir įmonių raštu pateiktas pozicijas dėl VĮ Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų apskaitos sistemos patobulinimo ir valstybinės reikšmės radioaktyviųjų atliekų duomenų informacinės sistemos sukūrimo tikslingumo</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Komentaras, kodėl neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta į pastabą
Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pastabos, pateiktos 2015 m. birželio 9 d. raštu Nr. (24.3-03)-5K-1505992-1510226)-6K-1504499	
2. Nutarimo projekto 34 punkte nenurodyti konkretūs radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir VĮ Ignalinos atominės elektrinės veiklos strategijų metiniai įgyvendinimo priemonių planai	Iš dalies atsižvelgta Vadovaujantis Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 8 ¹ straipsniu Nutarimo projekte turi būti nurodomi visi radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapai (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus), kurie apima virš 100 metų laikotarpį. Šiems etapams įgyvendinti Energetikos ministerija kasmet patvirtins radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programą (pagal Įstatymo 5 straipsnio 7 dalį) bei peržiūrės VĮ Ignalinos atominės elektrinės veiklos strategiją (pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 4 straipsnio 4 dalį ir Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 665, 19 punktą).
3. Siūloma Nutarimo projekto 2 priede apibrėžti finansavimo šaltinius	Neatsižvelgta Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas yra ilgalaikis procesas. Šiuo metu Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymas didžiąja dalimi finansuojamas Ignalinos programos lėšomis, kurių srautas užtikrintas tik iki 2020 metų. Todėl priemonių finansavimo šaltiniai yra nustatomi programą įgyvendinančiuose dokumentuose, t. y. Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane, radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo metinėse Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programose ir VĮ Ignalinos atominės elektrinės veiklos strategijoje.
VĮ Ignalinos atominės elektrinės pastabos, pateiktos 2015 m. gegužės 19 d. raštu Nr. ĮS-3918(1.188)	
4. Siūloma Nutarimo projekto 1 ir 2 prieduose patikslinti 2.6 punktą: vietoj „radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo“ įrašyti „VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra“	Neatsižvelgta Vadovaujantis Įstatymo pakeitimo įstatymo 2 straipsniu VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra atlieka Įstatyme nustatytas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo funkcijas nuo 2011 m. spalio 1 d. iki Vyriausybės nustatyta tvarka bus paskirtas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas.
5. Siūloma peržiūrėti Nutarimo projekto 1 ir 2 prieduose 2.6 punktą, t. y: – vietoj radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo įrašyti VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra, arba – VĮ Ignalinos atominei elektrinei numatyti papildomą finansavimą infrastruktūrai, skirtai surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų darytojų radioaktyviasias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius,	Neatsižvelgta Vadovaujantis Įstatymo 10 ir 11 straipsniais <i>radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas</i> (o ne VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra) yra atsakingas už visų jam perduotų radioaktyviųjų atliekų tvarkymą, kai atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su jų sutvarkymu. Energetikos ministerijai nebuvo pateikta informacija, pagrindžianti VĮ Ignalinos atominės elektrinės infrastruktūros, skirtos surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų darytojų radioaktyviasias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius, stiprinimo ir vystymo poreikį. Paašikėjus, kad VĮ Ignalinos atominės elektrinės nurodyta infrastruktūra turi būti stiprinama bei identifikavus lėšų poreikį šiai veiklai įgyvendinti, būtų inicijuojamas Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo

Pastabos ir pasiūlymai	Komentaras, kodėl neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta į pastabą
stiprinti ir vystyti	plėtos programos papildymas (pakeitimas)
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos	Teisės departamento pastabos, pateiktos 2015 m. spalio 30 d. išvadoje Nr. NV-3486
<p>6. Manytume, kad Nutarimo projekto preambulėje būtų tikslinga pateikti nuorodą į Įstatymo 8¹ str. 1 d., nes pastaroji įstatyminę nuostata nustato privalomus reikalavimus Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programos turiniui. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad pagal Įstatymo 8¹ str. 1 d. Nutarimo projektu tvirtinamoje Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtos programoje (toliau – Programa) turėtų būti visi statymo 8¹ str. 1 d. 1-11 punktuose nurodyti duomenys, todėl šiuo aspektu reikėtų įvertinti Programos turinį – pvz. ar Programa apima tokius duomenis kaip - visiems radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus) skirtos koncepcijos arba planai ir techniniai sprendimai (8¹ str. 1 d. 4 p.); lėšų poreikio vertinimo pagrindas (8¹ str. 1 d. 8 p.).</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta.</p> <p>Programoje Energetikos ministerijos nuomone yra visi Įstatymo 8¹ str. 1 d. 1-11 punktuose nurodyti duomenys. Teisės departamento išvadoje yra išskirti Įstatymo 8¹ str. 1 d. 4 ir 8 punktai.</p> <p>Vadovaujantis Įstatymo 8¹ str. 1 d. 4 punktu Programoje pateiktos koncepcijos arba planai ir techniniai sprendimai skirti visiems radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus), išskyrus giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimo ir panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų padėjimo į jį etapus. Siekiant visiškai įgyvendinti šią Įstatymo nuostatą Programoje yra numatyta priemonė – parengti giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno koncepciją, pagrįstą atitinkamais tyrimais ir saugos analize, kurį įgyvendinus bus sukurti planai ir techniniai sprendimai panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų ilgalaikiai saugai užtikrinti.</p> <p>Įstatymo 8¹ str. 1 d. 8 punkte yra nurodyta, kad Programoje turėtų būti nurodytas lėšų poreikio vertinimo pagrindas. Programoje lėšų poreikis yra pateiktas remiantis VĮ Ignalinos atominės elektrinės generalinio direktoriaus 2014 m. balandžio 4 d. įsakymu patvirtintu VĮ Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo Megaprojektu ir VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros direktoriaus 2003 m. spalio 15 d. įsakymu Nr. 53 patvirtinta Panaudoto branduolinio kuro ir ilgaamžių radioaktyviųjų atliekų laidojimo galimybių įvertinimo programos 2003–2007 metams ataskaita.</p>
<p>7. Programos 15 punkte tikslintinas žodis „atliekų“ nurodant, kad mintyje turimos „radioaktyviosios atliekos“. Šiuo aspektu tikslintini ir kiti Programos punktai bei Programos priedai.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Programos 15 punkte kalbama apie nebekontroliuojamas atliekas – t. y. atliekas, kurioms atsižvelgiant į švarumo lygius toliau netikslinga taikyti radiacinės saugos reikalavimus.</p> <p>Jei atliekų aktyvumas išmatuotas matavimo įrenginiais tenkina nebekontroliavimo sąlygą, šios atliekos yra laikomos neradioaktyviomis ir yra šalinamos kaip buitinės arba statybinės atliekos, arba pakartotinai naudojamos netaikant radiacinės saugos reikalavimų.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Komentaras, kodėl neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta į pastabą
<p>8. Remiantis Rekomendacijų 15.3 papunkčio reikalavimais reikėtų patikslinti Programos 18.1 papunktyje teikiamą nuorodą į Valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinį veiklos planą, nes pagal Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo įstatymo 2 str. 2 dalį, šis planas yra tvirtinamas Vyriausybės. Šio plano pavadinimas turėtų būti patikslintas, įrašant žodžius „Valstybės įmonės“ Programos 34 punkte.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Programos 33 punkte įrašyti žodžių „Valstybės įmonės“ nereikia, kadangi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ yra patvirtintas Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinis veiklos planas, kurio pavadinime nėra žodžių „Valstybės įmonės“.</p>
<p>9. Manytume, kad remiantis įstatymo 9 str. 1 dalimi Programos 35 punkte turėtų būti nurodyta, kad „panaudotas branduolinis kuras ir radioaktyviosios atliekos tvarkomos radioaktyviųjų atliekų darytojų lėšomis, <i>kol jos neperduotos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui</i>“. Kita vertus, manytume, kad Programos 35 punkto pirmoji ir trečioji pastraipos, pagal jose dėstomas nuostatas, yra ne šios Programos reguliavimo dalykas, nes konkrečių veiklų finansavimas yra/bus atskleidžiamas per kitus programinius dokumentus, kurie nurodomi Programos 34 punkte.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Energetikos ministerijos nuomone Programos 33 punktas neturi būti papildytas žodžiais „<i>kol jos neperduotos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui</i>“, kadangi Įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje yra nurodyta, kad radioaktyviųjų atliekų darytojas sumoka visas išlaidas, susijusias su radioaktyviųjų atliekų tvarkymu nuo jų atsiradimo iki padėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekyną, ir uždarytų atliekynų priežiūros išlaidas. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 8¹ str. 1 d. 9 punkte yra nurodyta, kad Programoje turi būti nurodyti jos įgyvendinimo finansavimo būdai ir šaltiniai, Programos 35 punkte yra nurodyti Programos finansavimo būdai ir šaltiniai pagal pagrindinius radioaktyviųjų atliekų susidarymo srautus: radioaktyviųjų atliekų darytojų (pramonės įmonių, sveikatos priežiūros įstaigų ir mokslo bei mokymo įstaigų) atliekos, Ignalinos atominės elektrinės panaudotas branduolinis kuras bei radioaktyviosios atliekos ir paliktieji jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai ir radionuklidais užteršti objektai. Konkrečių veiklų (pvz. tikrinti, ar radioaktyviosios atliekos atitinka nustatytus radioaktyviųjų atliekų pakuočių priėmimo į saugyklą ar atliekyną kriterijus) finansavimas yra numatytas kituose programiniuose dokumentuose (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 9 d. nutarimu Nr. 137 „Dėl Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ patvirtintame Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane, Energetikos ministerijos tvirtinamoje radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo metinėje Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programoje), kaip ir pastebėta Teisės departamento išvadoje.</p>
<p>10. Atkreipiamė dėmesį, kad Programos 6 punkte pateikiamas žodžių „radioaktyviųjų atliekų atliekynas“ trumpinys, todėl trumpinį</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Programos 1 priede nėra įtraukta Programos 2 priedo 19 punkte nurodoma priemonė pastatyti giluminį radioaktyviųjų atliekų atliekyną ir padėti į jį panaudotą branduolinį kurą ir ilgaamžes atliekas, kadangi</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Komentaras, kodėl neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta į pastabą
<p>reikėtų vartoti ir Programos prieduose. Taip pat paminėtina, kad Programos 1 priede nėra įtrauktas Programos 30 punkte nurodomas uždavinys.</p>	<p>Programos 1 priede yra nurodomi tikslai ir uždaviniai, kurie bus pradėti įgyvendinti per artimiausius 7 metus, t. y. tam laikotarpiui, kuriam yra patvirtinama Programa. Be to, kad pradėti įgyvendinti šį uždavinį, turi būti įgyvendinti šie uždaviniai: suplanuotas giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno įrengimas, parinkta giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno vieta, parengta giluminio radioaktyviųjų atliekų atliekyno koncepcija, pagrįsta atitinkamais tyrimais ir saugos analize, kurie ir bus pradėti įgyvendinti per artimiausius 7 metus.</p>
<p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos pažangos departamento Ekonomikos skyriaus ir Strateginio planavimo ir stebėsenos skyriaus pastabos, pateiktos 2015 m. lapkričio 4 d. pažymoje Nr. NV-3546</p>	
<p>11. Programoje nėra aiškiai nurodyta ir atskirta radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir darytojo atsakomybė ir kompetencija eksploatuojant radioaktyviųjų atliekų saugyklas ir atliekynus. Pvz., radioaktyviųjų atliekų dėjimo į saugyklas ir atliekynus funkcijos pavestos kelioms organizacijoms – IAE, RATA, VATESI, nors Įstatymas aiškiai išskiria radioaktyviųjų atliekų darytojo (šiuo atveju IAE) ir tvarkytojo (RATA) pareigas ir radioaktyviųjų atliekų tvarkytojui numato pareigą iš radioaktyviųjų atliekų darytojo priimti radioaktyvias atliekas atitinkančias priėmimo į saugyklas ar atliekynus kriterijus bei pareigą tikrinti, ar atliekos atitinka nustatytus kriterijus. Šias funkcijas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas turėtų vykdyti nepriklausomai nuo radioaktyviųjų atliekų darytojo. VATESI 2014-08-21 raštu LRVK Nr. (12.1-41)22.1-588 yra išreiškusi nuomonę, jog skaidresnis variantas, kai instituciškai nuo radioaktyviųjų atliekų darytojo (Ignalinos AE) atskirtas radioaktyviųjų atliekų tvarkytojas būtų atsakingas už atliekynų ir (ar) saugyklų</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Programa turi būti parengta ir patvirtinta, atsižvelgiant į 2011 m. liepos 19 d. Tarybos direktyvos 2011/70/Euratomas, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingos ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema (toliau – Direktyva 2011/70/Euratomas) 11, 12 ir 13 straipsnių nuostatas, kurios nustato pareigą valstybei narei užtikrinti, kad būtų įgyvendinama jos nacionalinė panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programa ir iki kada ši programa turi būti patvirtinta. Direktyvoje 2011/70/Euratomas yra nustatyta, kad šią programą Lietuva turėjo patvirtinti ir apie ją pranešti Europos Komisijai iki 2015 m. rugpjūčio 23 d. Dėl šios priežasties Programą tvirtinti po Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekto priėmimo Lietuvos Respublikos Seime negalima, kadangi dėl tokio tolimesnio vėlavimo Europos Komisija inicijuotų Lietuvai pažeidimo procedūrą.</p> <p>Programa yra parengta siekiant įgyvendinti reikalingus uždavinius Programos tikslui pasiekti pagal radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir darytojo atsakomybę ir kompetencijas, kurios yra nustatytos šiuo metu galiojančiame Įstatyme. Pasikeitus radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir darytojo atsakomybei nustatytai Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme, Programa bus tikslinama.</p>

Pastabos ir pasiūlymai	Komentaras, kodėl neatsižvelgta ar iš dalies atsižvelgta į pastabą
<p>eksploatavimą (atliekų dėjimą į atliekynus ir (ar) saugyklas), jų uždarymą ir priežiūrą po uždarymo. Atsižvelgiant į tai, Programoje siūlytina aiškiai nustatyti radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo (RATA) atsakomybę ir funkcijas užtikrinant radioaktyviųjų atliekų atliekynų ir (ar) saugyklų eksploatavimą - atliekų dėjimą į atliekynus ir (ar) saugyklas, jų uždarymą ir priežiūrą po uždarymo. Taip pat programą tikslinga tvirtinti LRS priėmus Energetikos ministerijos LRV pateiktą Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projektą, kuriame būtų numatytos konkrečios instituciškai ir funkciškai atskirtų - radioaktyviųjų atliekų darytojo (IAE) ir radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo (RATA) – funkcijas ir kompetencijas radioaktyviųjų atliekų tvarkymo srityje.</p>	

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vedėja

Agnė Petravičienė

2015 12 15

Energetikos ministras

Rokas Masiulis

52

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIUS
STRATEGINIO PLANAVIMO IR STEBĖSENOS SKYRIUS
PAŽYMA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL RADIOAKTYVIŲJŲ
ATLIEKŲ TVARKYMO PLĖTROS PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
(NR. 15-0825-02-N, TAIS NR. 15-4739(5))**

2015-12-23 Nr. NV-4155

Vilnius

1. Projekto teikėjas – Energetikos ministerija (EM)

2. **Projekto esmė** – 2011 07 19 priimta Europos Sąjungos Tarybos direktyva 2011/70/EURATOMAS, kuria nustatoma panaudoto branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų atsakingo ir saugaus tvarkymo Bendrijos sistema. Šios nuostatos buvo perkeltos į Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymą. Teikiamame Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos projekte nustatyti radioaktyviųjų atliekų tvarkymo tikslai, jų vykdymo etapai, etapų įgyvendinimo laikotarpiai, visų radioaktyviųjų atliekų aprašas, klasifikavimas, kiekis, visiems radioaktyviųjų atliekų tvarkymo etapams (pradedant susidarymu ir baigiant dėjimu į atliekynus) skirtos koncepcijos ir techniniai sprendimai, lėšų poreikis Programai įgyvendinti, lėšų poreikio vertinimo pagrindas, Programos įgyvendinimo finansavimo šaltiniai bei kt. Atliktas Programos projekto strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV). Programos projektas buvo apsvarstytas darbo grupėje, sudarytoje energetikos ministro 2014 03 21 įsakymu iš Energetikos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos, Radiacinės saugos centro, Lietuvos energetikos instituto, Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos, VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūros bei VĮ Ignalinos atominės elektrinės (IAE) atstovų, ir jam iš esmės buvo pritarta.

Igyvendinant Direktyvos nuostatas Programa turėjo būti pateikta Europos Komisijai bet ne vėliau kaip 2015 m. rugpjūčio 23 d.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvoje panaudotas branduolinis kuras ir didžioji radioaktyviųjų atliekų dalis (~99%) susidarė IAE ir jų tvarkymas yra elektrinės eksploatavimo nutraukimo dalis. Todėl EM siūlo Programai įgyvendinti reikalingas priemones nurodyti IAE eksploatavimo nutraukimo tarpinstituciniame veiklos plane. Priemonės, reikalingos smulkiųjų radioaktyviųjų atliekų darytojų (pramonės įmonių, sveikatos priežiūros įstaigų ir kt.) atliekoms (apie 1% visų Lietuvoje esančių radioaktyviųjų atliekų) sutvarkyti būtų nurodytos radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo programoje ir VĮ IAE veiklos strategijoje.

Programos projektą numatoma reguliariai peržiūrėti ir atnaujinti (ne rečiau kaip kas 7 metai), prireikus atsižvelgti į techninę ir mokslinę pažangą, taip pat į kitų valstybių geriausios praktikos pavyzdžius.

3. **Derinimas** – Nutarimo projektas 2015 05 04 paskelbtas Seimo teisės aktų informacinės sistemoje. Nutarimo projektui Sveikatos apsaugos ministerija, Finansų ministerija, Aplinkos ministerija, Teisingumo ministerija, Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija ir VĮ Ignalinos atominė elektrinė pateikė pastabas. Lietuvos energetikos institutas ir VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra (RATA) pastabų ir pasiūlymų nepateikė.

Į Teisingumo ministerijos ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos pastabas atsižvelgta, į Finansų, Aplinkos ir Sveikatos apsaugos ministerijų bei VĮ Ignalinos atominės elektrinės pastabas neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies.

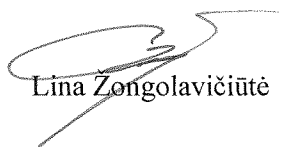
Svarbesnės pastabos. Finansų ministerija pastebėjo, kad nenurodyti konkretūs radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo ir VĮ IAE veiklos strategijų metiniai įgyvendinimo priemonių planai; taip pat turėtų būti užtikrintas šios programos ir IAE eksploatavimo nutraukimo tarpinstitucinio veiklos plano suderinamumas.

VĮ IAE siūlo vietoj radioaktyviųjų atliekų tvarkytojo įrašyti VĮ RATA arba VĮ IAE numatyti papildomą finansavimą infrastruktūrai, skirtai surinkti ir sutvarkyti smulkiųjų darytojų radioaktyvias atliekas ir paliktuosius jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinius.

2015 11 10 svarstytas MAP'e ir 2015 12 17 pateiktas patikslintas variantas, kuriame atsižvelgta į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento ir Strateginio planavimo ir stebėsenos skyriaus pastabas. Nutarimo projektas darbo tvarka yra suderintas su Europos teisės departamentu prie Teisingumo ministerijos ir Aplinkos ministerijos prašymu teikiamas Programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų derinimo pažymą.

4. Dalykinio vertinimo išvada – Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus.

Ekonomikos skyriaus patarėja

Lina Zongolavičiūtė

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

Dėl Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo plėtros programos patvirtinimo (Nr. 15-0825-01-N) (15-4739(3))

Pranešėjas: (energetikos ministras R. Masiulis

Dalyvauja: Energetikos ministerijos Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo skyriaus vedėjo pavaduotoja P. Ceiko

Posėdžių rengimo skyriaus
patarėja

G. Dovydenienė

Klausimo kuratorius: V.Pavardė, parašas

2015 11 05

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p><u>2015-11-10</u> (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <div data-bbox="635 1064 1414 1288"><p>1. Pasiūlyti EM:</p><p>1.1. atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos TD ir Strateginio planavimo ir stebėsenos skyriaus pastabas;</p><p>1.2. projektą suderinti su ETD;</p><p>1.3. atsižvelgiant į AM pastabas, pateikti strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektų išvadų derinimo pažymą.</p><p>2. Patikslintą projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.</p><p>2015-11-10</p></div>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p>